БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 186 (18.663). • Якшанба, 1983 йил 14 август • Баҳоси 3 тийин.

ЛОЙИҲАЧИЛАР ВА ҚУРУВЧИЛАРГА МУКОФОТЛАР

СССР Министрлар Совети СССР Госстройи, СССР Фан ва техника давлат комитети ва ВЦСПСнинг таклифларини кўриб чиқиб, Қурувчилар куни арафасида «Энг муҳим лойиҳаларни ишлаб чиққанлик ва шу лойиҳаларга биноан корхоналар, бинолар ва иншоотларни қурганлик учун СССР Министрлар Советининг 1983 йилги мукофотларини бериш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қурилган катта саноат комплекслари, қишлоқ хўжалик объектлари, маданий-маиший аҳамиятдаги бинолар лойиҳаларининг авторлари мукофотларга сазовор бўлди. Лойиҳа ва техник ечимлар юксак даражада бўлганлиги қурилишни тезлатишга, унинг қимматини камайтиришга, янги қувватларни тез ўзлаштиришга имкон берди.

(ТАСС).

БАЙРАМ ШАРАФИГА

Кўп миллионли қурувчилар отряди мамлакат экономикасини ривожлантиришга, совет кишилари фаровонлигини янада юксалтиришга муҳим ҳисса қўшмоқда. Улар мангу музликларда ва Қорақум чўлида, Ноқоратупроқ зона районлари ва Сибирда завод ва фабрикалар қурмоқдалар, транспорт магистралларини ётқизмоқдалар, одамларга янги уйлар ҳадя этмоқдалар. Тармоқ меҳнаткашларининг куч-ғайратлари янги-янги резервларни сафарбар этишга, ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, илғор тажрибаларни ёйишга қаратилган.

Профессионал байрам — Қурувчилар кунига бағишланган тантанали йиғилиш қатнашчилари шу ҳақда гапирдилар. Йиғилиш 12 август куни Москвада бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Г. В. Романов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. К. Антонов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Н. Дмитриев, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, социалистик мусобақа ғолиблари пойтахт жамоатчилигининг вакиллари президиумга чиқдилар.

СССР қишлоқ қурилиши министри В. Д. Даниленко доклад қилди.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун ҳамма куч, билим ва тажрибамизни сарфлаймиз, деб ваъда бердилар.

(ТАСС).

* * *

Тошкентда Қурувчилар кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари бинокорлар КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумлари белгилаган, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида олға сурилган вазифаларни муваффақиятли равишда бажаришга интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар. Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Г. Духанин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

БОШЛАНҒИЧ, РАЙОН, ШАҲАР, ОКРУГ, ОБЛАСТЬ ВА ЎЛКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Уставига мувофиқ 1983 йилнинг охири — 1984 йилнинг бошида бошланғич партия ташкилотларида, район, шаҳар, округ, область ва ўлка партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференциялари ўтказилади. Ана шу муҳим сиёсий кампанияни муваффақиятли ўтказиш партия сафларини янада мустаҳкамлашни, партия ички демократиясини ривожлантиришни, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва идеологик ишини, социал-иқтисодий жараёнларга партиявий раҳбарлик формалари ҳамда методларини такомиллаштиришни, совет жамиятининг ҳаётида КПССнинг раҳбарлик ролини оширишни таъминлаш керак.

КПСС Марказий Комитети қарор қилади:

1. Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг 1983 йил сентябрь-ноябрида бошланғич партия ташкилотларида, 1983 йил ноябрь-декабрида район, шаҳар, округ ташкилотларида, 1983 йил декабрь — 1984 йил январида область ва ўлка ташкилотларида ҳисобот ва сайлов ўтказиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин. Йиғилиш ва конференциялар бошланишига қадар бошланғич ташкилотларда партия группалари ва цех партия ташкилотларида ҳисобот ва сайлов ўтказилсин.

2. Партия ташкилотларининг, улардаги раҳбар органларнинг партия XXVI съезди қарорларини, Озиқ-овқат ва Энергетика программаларини ҳамда КПСС Марказий Комитети 1982 йил май, ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини амалга ошириш соҳасидаги фаолиятига доир масалалар йиғилиш ва конференцияларнинг диққат марказига қўйилсин.

Ҳисобот-сайлов кампанияси жараёнида саноатда, капитал қурилишида, қишлоқ хўжалигида, бошқа тармоқларда, ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир район, шаҳар, область, ўлка, автоном республикада қилинган ишларнинг якунлари чуқур ва ўз-ўзини танқид асосида таҳлил этилсин, асосий иқтисодий кўрсаткичларнинг яхшиланиш тенденцияларига барқарор тус бериш учун келажакдаги вазифалар аниқ белгилаб олинсин. Беш йиллик план топшириқлари бажарилмаётган участкаларга алоҳида эътибор берилсин, чала ишларнинг битказилишини таъминлайдиган конкрет тадбирлар ишлаб чиқилсин.

Энг муҳими шуки, партиянинг ишлаб чиқаришда тегишли тартиб ўрнатиш ҳақидаги, меҳнат унумдорлигини кескин равишда ошириш, уни иш ҳақига нисбатан илдам ўстириш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш, шартномалар ва буюртмалар юзасидан етказиб бериш планини бажариш тўғрисидаги кўрсатмалари қандай амалга оширилаётганлигини аниқ билиб олиш керак. Фан, техника ютуқларини жорий этиш, материал ва меҳнат ресурсларини тежаш, социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини ошириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилинсин. Ишлаб чиқариш планларини бажаришга, халқ истеъмол қиладиган моллар сифатини ва маиший хизматни яхшилашга эътибор жалб этилсин. Камчиликларнинг сабаблари очиб кўрсатилсин, кимларнинг айби билан бу камчиликларга йўл қўйилаётганлиги аниқлансин, конкрет шахслардан ишнинг аҳволини тузатиш талаб қилинсин.

3. Йиғилишларда ва конференцияларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш суръатларини жадаллаштириш, уни интенсивлаш, иқтисодий самарадорликни ошириш масалалари батафсил кўриб чиқилсин. Диққат-эътибор деҳқончиликнинг илмий жиҳатдан асослаб берилган системаларини, коллектив хўжалик ҳисоби пудратини жорий қилишга, қишлоқда социал масалаларни ҳал этишга, дон ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва харид қилиш планларини тўла ва ошириб бажаришга қаратилсин. Агросаноат комплекси меҳнаткашларининг куч-ғайратларини келгуси йилда мустаҳкам иш олиб бориш учун шарт-шароитларни вужудга келтиришга сафарбар қилиш муҳимдир.

Ҳисобот ва сайлов давомида партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалик корхоналари, ташкилотлари ва муассасаларини, шунингдек шахсий ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини бажариш соҳасида маҳаллий органлар қилаётган ишларга талабчанлик билан қаралсин.

Бошқарувнинг янги органлари — агросаноат бирлашмаларига партиявий раҳбарлик практикаси умумлаштирилсин, колхоз ва совхозларнинг раҳбар кадрлари ва мутахассислари билан ишлаш қандай аҳволда эканлиги кўриб чиқилсин, уларнинг лозим даражада барқарор — муқим ишлашига ва топширилган иш участкаси учун масъулиятни юксак даражага кўтаришга эришилсин.

4. КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг талабларига мувофиқ идеологик, тарбиявий иш, пропаганда ишининг даражасини ривожланган социализмни такомиллаштириш жараёнида партия ҳал этаётган вазифалар даражасига кўтариш учун бу ишнинг қўйилиши ҳар томонлама муҳокама қилиниши керак. Бу иш бутун партиянинг, ҳар бир коммунистнинг иши бўлиб, ташкилий-партиявий ва социал-иқтисодий фаолият билан чамбарчас боғланган деб қаралсин. Раҳбарларнинг меҳнаткашлар ҳузурида чиқишлари шарт эканлигига, сўз билан ишнинг бирлигини таъминлашга эътибор берилсин, партиянинг ўткир масалалардан эътиборни четга тортмаслик тўғрисидаги талаби бу масалаларни тушунтирибгина қолмай, балки аниқланган камчиликларни йўқотиш, таклифларни бажариш юзасидан амалий тадбирлар қабул қилишни ҳам билдиражаги кўзда тутилсин.

Ҳисобот-сайлов кампанияси сиёсий маорифни яхшилаши, оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг самарадорлигини оширишга рағбатлантириши, барча идеологик соҳаларни яхши тайёрланган, ғоявий етук кадрлар билан мустаҳкамлашга ёрдам бериши лозим. Йиғилиш ва конференциялар совет кишиларини, хусусан ёшларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялашни уюштиришга жиддий таъсир кўрсатиши, сиёсий хушёрликни оширишга, партиянинг ленинча ташқи сиёсий йўлини пропаганда қилишни кучайтиришга хизмат қилиши керак. Буржуа идеологиясининг таъсирига қарши, ёт қараш ва ахлоқни муҳитимизга ёйиш йўлидаги уринишларга қарши, ўғрилик, порахўрлик, ичкиликбозлик фактлари ва бошқа салбий ҳолатларга қарши кураш кучайтирилсин.

5. Ташкилий-партиявий иш масалалари йиғилиш ва конференцияларда ҳар томонлама чуқур кўриб чиқилиши лозим. Маҳаллий партия комитетларига сиёсий раҳбарлик даражасини оширишга, уларнинг иш услуби ва методларини такомиллаштиришга, ортиқча кенгаш ва мажлисларни, қоғозбозликни қисқартиришга, ташкилотчилик фаолиятини бевосита партиянинг қуйи бўғинлари ва меҳнат коллективларида уюштиришга ғоят жиддий эътибор берилсин. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, қабул қилинадиган қарорларнинг ижросини назорат қилиш ва текшириб туришни уюштириш практикаси зўр эътибор билан принципиал таҳлил қилишни талаб этади. Совет, касаба союз, комсомол ташкилотларида ишлаётган коммунистлар олдига партия сиёсатини ўтказиш учун қатъий талаб қўйилиши лозим.

Йиғилиш ва конференциялар партия, давлат ва меҳнат интизомини, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, ходимларнинг умумдавлат манфаатларига риоя қилиниши учун масъулиятни оширишга, раҳбар органларни ва партия ташкилотларини кишиларнинг эҳтиёж ва талабларига тобора яқинлаштиришга ёрдам бериши лозим.

6. Ҳисобот ва сайлов вақтида меҳнат коллективларининг етакчи кучи ва сиёсий ўзаги бўлган бошланғич партия ташкилотларининг ролини оширишга, улар бажарадиган ишларнинг ҳамма жиҳатларини батафсил кўриб чиқишга алоҳида аҳамият бериш керак. Маъмуриятнинг фаолиятини назорат қилиш юзасидан партия ташкилотларига берилган ҳуқуқдан фойдаланиш масалаларига, ишлаб чиқариш ишига, кишиларни тарбиялаш ва уларнинг турмушига партиявий таъсирни кучайтиришга, меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонунни амалга оширишга жиддий эътибор берилсин. Министрликлар ва идораларнинг коммунистлари маҳкамачиликка, бюрократизмга муросасиз муносабатда бўлишлари, жойларга юбориладиган кўпдан кўп қоғозларнинг йўлини тўсиб қўйишлари керак.

Партия сафларини шакллантириш, ёш коммунистларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтиришни юксак даражага кўтариш, хусусан ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи бўғинларида, чорвачилик фермаларида, бригадаларда, қолоқ участкаларда партия кучларини жой-жойига қўйишни яхшилаш соҳасидаги ишларга конкрет ёндашилсин.

Коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш вазифаларини белгилаганда партия аъзолари ва аъзоликка кандидатларнинг, хусусан раҳбарларнинг ахлоқий жиҳатдан намуна кўрсатиш кучини тўлароқ ҳисобга олиш, уларнинг ҳар бирида шахсий феъл-атворининг бенуқсон бўлишини талаб этиш зарур. Партия ахлоқи нормаларидан ва КПСС Уставининг талабларидан четлашадиган кишиларга нисбатан қаттиқ талаб қўйилсин.

7. Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари партия турмуши ленинча нормаларига қаттиқ риоя қилинган вазиятда, чинакам демократизм ва принципиаллик вазиятида ҳисобот ва сайлов ўтказилишини таъминласинлар. Партиянинг сайлаб қўйиладиган органлари йиғилиш ва конференцияларда ўз-ўзини танқид қилиш руҳида тайёрланган ва бутун ишни яхшилаш юзасидан амалий таклифлар баён этилган чуқур мазмунли докладлар билан чиқишлари керак. Йиғилиш ва конференцияларнинг ўзи эса практика ва рўй берадиган проблемалар юзасидан коллектив фикр юритиш, коммунистларнинг ўзаро принципиал талабчанлиги, камчилик ва нуқсонлар учун қаттиқ талаб қўйиш намунасини кўрсатиши лозим.

Марказий Комитет барча партия ташкилотларини партиянинг катта резервини ишга солиш — партия ички демократиясини янада ривожлантиришга, коммунистларнинг ижодий активлиги, ташаббуси ва масъулиятини оширишга йўналтиради. Йиғилишларни тайёрлаб қўйилган сценарий бўйича ўтказиш, қизиқарли, очиқ муҳокама уюштирмаслик, йиғилиш қатнашчиларининг нутқлари олдиндан таҳрир этилиб, ташаббус ва танқидни бўғиб қўйиш каби фактларга тоқат қилиш мумкин эмас.

Партия юқори органларининг вакиллари ҳисобот-сайлов кампаниясида, шу жумладан барча бошланғич партия ташкилотларида актив иштирок қилишлари лозим. Министрликлар, идоралар, хўжалик органларининг раҳбарларини йиғилиш ва конференцияларнинг ишида қатнашишга жалб этиш зарур, деб ҳисоблансин.

8. Сайлаб қўйиладиган партия активини шакллантиришга, сиёсий жиҳатдан етук, ишнинг кўзини биладиган ва ташаббускор, ташкилотчилик қобилиятига, юксак ахлоқий хислатларга эга бўлган, янгиликни ҳис этиб, партиялилар оммаси билан, меҳнаткашлар билан маҳкам боғланган коммунистларни раҳбарликка кўтаришга зўр масъулиятни сезиб ёндашиш керак. Илғор ишчилар, колхозчиларни, халқ хўжалиги мутахассисларини, жамоат ташкилотлари раҳбарларини, хотин-қизларни партия комитетлари, партия бюроларига ва маҳаллий партия комитетларига сайлаш зарур. Хотин-қизларни партия комитетлари ва ташкилотларининг раҳбарлигига кенгроқ кўтариш керак. Сайлаб қўйиладиган партия органларида, шу жумладан уларнинг раҳбарлари орасида ҳам партия ташкилотлари составида бўлган миллат вакиллари лозим даражада ўз ўрнини олишига изчиллик билан эришилсин. Партия органларининг составида кадрларнинг мустаҳкам резерви бўлсин, ходимларни коoптация қилиш практикасига йўл қўйилмасин.

Иш манфаатлари коммунистларнинг фикрини, уларнинг таклифлари ва мулоҳазаларини қабул қилинадиган қарорларда ҳисобга олишни, тегишли партия ва хўжалик органларига, министрликлар ва идораларга маълум қилинишини талаб этади. Ҳамма жойда қабул қилинган қарорларни, мулоҳаза ва таклифларни бажариш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин, уларнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида партия активига, барча коммунистларга мунтазам равишда ахборот бериб турилсин. Янги сайланган актив билан, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари билан амалий иш олиб боришни уюштириш лозим.

9. Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармаси шу қарорга амал қилиб, ҳарбий қисмлар ва муассасаларнинг партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларига, қўшилмаларда, ҳарбий ўқув юртларида, бирлашмаларда, округларда, қўшин группаларида ва флотларда партия конференцияларига тайёргарлик ва уларни ўтказишни ташкил қилсин.

10. Йиғилишлар ва конференцияларнинг кенг ошкоралиги таъминлансин, уларнинг иши марказий ва маҳаллий матбуотда, телевидение ва радио орқали мунтазам равишда ва батафсил ёритиб турилсин.

БУГУН — ҚУРУВЧИЛАР КУНИ

БУНЁДКОРЛИК ОДИМЛАРИ

Мамлакатимиз халқ хўжалиги асосий фондларини ўстириш ва сифатини яхшилашда, партиямизнинг социал программасини амалга оширишда қўли гул бинокорларнинг роли ниҳоятда улкан ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга. КПСС XXVI съездида кўрсатиб ўтилганидек, капитал қурилишнинг асосий вазифаси мамлакатимиз ишлаб чиқариш потенциалини янги техника асосида жадал ўстириб боришдан, уй-жой бинолари ҳамда коммунал-маиший ва социал-маданий аҳамиятга молик объектларини бунёд этишдан иборатдир. Энг муҳим халқ хўжалик пропорцияларини такомиллаштириш, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий қилишни тезлаштириш ҳамда социал-иқтисодий ривожланишнинг энг зарур муаммоларини ҳал этиш бинокорларнинг муваффақиятли ишлашига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Совет Иттифоқи — жаҳондаги энг буюк бинокорлик мамлакатидир. Унинг заминида олиб борилаётган саноат ва граждан қурилиши ниҳоятда улкан. Мамлакатимизнинг қурилиш программасида Сибирь, Узоқ Шарқ, Ўрта Осиёдаги ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришни тезлаштириш, саноатнинг баъзи тармоқларини техник жиҳатдан қайта қуроллантириш, мавжуд корхоналарни реконструкция қилишга кўп аҳамият берилмоқда.

Агросаноат комплекси бинокорларнинг энг кўп буюртмачилари ҳисобланади. Партиямиз капитал маблағларнинг иқтисодий жиҳатдан энг кўп самара беришини таъминлаш вазифасини, объектларни ўз вақтида ва аъло сифат билан топшириш масаласини бутун ўткирлиги билан ўртага қўйди. Ўн биринчи беш йилликда кам капитал маблағ сарфлаган ҳолда асосий фондларни ишга туширишни анча ошириш кўзда тутилган. Бунга тугалланмаган қурилишлар ҳажмини қисқартириш, куч ва маблағларни ҳал қилувчи участкаларга жамлаш йўли билан эришилади.

Мамлакатимизда қурилишни бошқаришни такомиллаштириш ҳамда уни индустриал ишлаб чиқаришнинг юксак даражада ихтисослаштирилган тармоғига айлантириш борасида катта ишлар амалга ошириляпти. Қурилишни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор усулларини жорий этиш давом эттирилмоқда. Энг самарали конструкциялар ва материаллардан фойдаланиш кенг ёйиляпти. Бунинг самараларини Ўзбекистон мисолида ҳам кўрса бўлади. Жумладан, республикамиз бинокорлари фақат шу йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағлари ҳисобидан 1,5 миллиард сўмлик асосий фондларни фойдаланишга топширишни таъминладилар. Чунончи, турли кучланишдаги электр линиялари, пасайтирувчи трансформатор подстанциялари, газ қудуқлари, нефть конлари ишга туширилди. Умуман, халқ хўжалигига сарфланган давлат капитал маблағлари 2,4 миллиард сўмдан иборат бўлди. Бу эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процент кўпдир.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) ва июнь (1983 йил) Пленумлари қурилиш ишларининг ҳозирги даражаси халқ хўжалигининг тобора ўсиб бораётган талабларига жавоб беролмаётганлигини таъкидлаб ўтди. Бинокорлар партия даъватига жавобан қурилишни ташкил этиш ва самарадорлигини ошириш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар. Мусобақа пешқадамлари орасида Тошкентдаги «Висотстрой» трестининг Ленин орденли Мухтор Ҳабибуллаев бошлиқ комплекс бригада аъзолари ҳам бор. Шу кунларда бу коллектив Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига қарашли ҳисоблаш маркази биносини бунёд этишда қатнашмоқда. Улар жонажон Тошкентимизнинг 2 минг йиллик юбилейигача металл конструкцияларини монтажлашни тугаллаш мажбуриятини олишган. Етти ойлик план топшириқларининг ортиғи билан адо этилганлиги ушбу мажбурият ҳам шараф билан бажарилишидан далолат бермоқда.

Суратларда: 1. М. Ҳабибуллаев (ўртада) бригада аъзолари билан. 2. Қурилаётган ҳисоблаш марказининг умумий кўриниши.

В. Молгачёв фотолари.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ДЕҲЛИГА КЕЛДИ

ДЕҲЛИ, 13 август. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев бошчилигидаги совет жамоатчилиги делегацияси Ҳиндистонда ўтказилаётган Ҳиндистон — Совет дўстлиги ойлиги муносабати билан бўладиган тантаналарда иштирок этиш учун бугун бу ерга келди. Ойлик СССР билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг 12 йиллигига ва Ҳиндистон мустақиллигининг 36 йиллигига бағишланган.

Палам аэропортида делегацияни Совет Иттифоқи дўстлари жамиятининг, Ҳиндистон — Совет маданият жамиятининг раҳбарлари, мамлакат жамоатчилигининг вакиллари кутиб олдилар. Совет Иттифоқи дўстлари жамиятининг раиси профессор Нурул Ҳасан Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни табриклаб, Ҳиндистон Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорликни ўз ташқи сиёсатининг асосий йўналишларидан бири деб, билажагини айтди.

Совет делегациясининг бошлиғи Ҳиндистон халқига тинчлик, бахт-саодат ва равнақ тилаб билдирилган истакларни топширди.

ДЎСТЛИК КУЧГА-КУЧ ҚЎШАДИ

ДУШАНБА, 13 август. (ТАСС мухбири). Тожикистон далалари ва фермаларининг меҳнаткашлари бу йил планлар ҳамда социалистик мажбуриятларни бажариш учун барча имкониятларга эгадирлар. Ўзбекистон, Озарбайжон, Қирғизистон ва Туркманистон ўзаро текшириш делегацияларининг аъзолари шундай хулоса чиқардилар.

Анъанавий мусобақадошлар бир ҳафта мобайнида республика қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларидаги ишларнинг аҳволи билан танишдилар. Ноқулай об-ҳаво оқибатларини бартараф этиб, яхши ҳосил етиштира олган тожик пахтакорларининг тажрибаси уларнинг эътиборини жалб қилди. Чорвачилик, боғдорчилик, сабзавотчилик, соҳибкорликдаги муваффақиятлар ҳам қайд этиб ўтилди.

Бугун Тожикистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг кенгайтирилган мажлисида ўзаро текшириш якунлари муҳокама қилинди. Мажлисда республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Набиев нутқ сўзлади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, автомобиль транспорти ходимларини тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишда актив қатнашганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ишлар мудирлиги транспорт қисмининг бошлиғи ўртоқ Нажим **Муҳитовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми СССР Давлат банки системасида кўп йил самарали ишлаганлиги учун СССР Давлат банки Ўзбекистон республика конторасы бошқарувчисининг ўринбосари ўртоқ Анастасия **Абдуллаевани** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ МАСЪУЛИЯТИ УНУТИЛГАЧ

ИЛҒОРЛАР СОЯСИДАГИ ҚОЛОҚЛАР

Республикамиз колхоз ва совхозлари, ёрдамчи чорвачилик хўжаликларида қишлов учун дағал хашак тайёрлаш жадал суръатлар билан давом эттирилмоқда. Икки йиллик планга тенг озуқа жамғариш барча чорвадорлар, ем-хашак тайёрлаш бригадалари аъзоларининг шарафли бурчига айланди. Мамнуният билан таъкидлаш керакки, республикамиз бўйича 5 миллион 530 минг тоннадан кўпроқ дағал хашак тайёрланиб, қишлов жойларига келтириб қўйилди.

Самарқанд областида дағал хашак тайёрлаш йиллик плани 104 процент адо этилди. Бошқачасига айтганда, 730 минг тонна озуқа жамғарилди. Бу, ўтган йилги кўрсаткичдан 149 минг тонна кўп, демакдир. Жиззах области чорвадорлари дағал хашакни бултургидан 246 минг тонна кўпайтириб, йиллик план— 540 минг тонналик марраны эгаллаш арафасида турибдилар. Тошкент областида 622 минг тонна дағал хашак тайёрланиб, йиллик план 86,4 процент адо этилди. Пойтахт области чорвадорлари яқин кунларда 720 минг тонналик маррани эгаллаш учун мусобақани авж олдирмоқдалар.

Лекин Навоий областида дағал хашак тайёрлашда сезиларли ўзгариш ясалаётгани йўқ. Бу борадаги топшириқ эндигина 55 процентга яқин бажарилди, холос.

Сирдарё областида ҳам дағал хашак тайёрлашда суст-кашликка йўл қўйилаётир.

Область комсомол-ёшлари икки йиллик планга тенг ем-хашак тайёрлашда авангардлик ролини ўйнаш ташаббуси билан майдонга чиққан эдилар. Бироқ уларнинг сўзи билан иши орасида мутаносиблик сезилмаяпти. Асосан маккажўхори поясига умид боғланиб, табиий ўтларни саранжом-саришталаш эътибордан четда қолдириляпти. Ана шулар оқибатида область бўйича эндигина йиллик пландинг 55 проценти атрофида дағал хашак тайёрланди. Ваҳолонки, сирдарёликлар бу йил 310 минг тонна дағал хашак тўплашлари ва уни қишлов учун асрашлари керак.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: КОММУНИСТНИНГ СЎЗИ ВА ИШИ

ЭЪТИҚОД ВА ТАШАББУС

Тошкентлик бинокор Раҳим Зияевнинг «Қаловини топсанг» («Совет Ўзбекистони», 6-январь) сарлавҳали мақоласида кўтарилган фикр-мулоҳазалар ҳануз коммунистларда катта қизиқиш уйғотмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми қарорлари асосида партия ташкилотларида қизғин олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар, коммунистларнинг авангардлигини ошириш соҳасидаги тадбирлар газета редакцияси почтасини янада бойитмоқда. Коммунистлар ўз мактубларида ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш, ҳар бир иш жойида пухта тартиб-интизом ўрнатиш, юксак эътиқодли, маънавий соф, ташаббускор кишиларни камолга етказиш хусусидаги фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашмоқдалар. Қуйида ана шу мактубларнинг айримлари билан [illegible]шасиз.

ҚЎРИҒИМ — БАХТИМ МЕНИНГ

Бир куни партия комитетидан чиқиб келаётиб, тўрт-беш киши даврасидаги суҳбатга аралашиб қолдим. Бу кишиларни кўпдан яхши биламан. Уларнинг ҳар бири каттагина бир участкада раҳбар, бирор коллективнинг етакчиси. Гап орасида улардан бири.

— Мана энди олий маълумот ҳақидаги дипломга ҳам эга бўлдинг, — деб қолди, — қачонгача бульдозерчи бўлиб юраверасан, ахир?

Даврада турганларнинг баъзилари менга қизиқиб қараётганлигини, иттифоқо бу савол айримларнинг ғашини келтирганини сезиб турардим. Очиғи, кейинги йилларда менга шу сингари саволлар билан мурожаат қилиб турувчилар кўпайиб қолган эди. Уларнинг ҳаммасига бирдек жавоб берардим:

— Мен касбим олдида ҳали кўп қарздорман...

Касб олдидаги, коллектив олдидаги қарздорлик ҳисси. Бу туйғу давлат олдидаги қарздорликни, партия олдидаги масъулиятни ҳис этиш билан уйғунлашиб кетган тақдирдагина коммунист партиянинг чинакам аъзоси даражасига кўтарилади деб ўйлайман. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Зеро, мен бутун ҳаётим мобайнида коллективдан, жамиятдан катта манфаат кўрдим. Мени ана шулар камолга етказди. Ўзим ким эдим? Ҳозир кимман? Мана шу саволлар тез-тез хаёлимдан ўтиб туради. Шунда Қарши яқинидаги қишлоғимизни, ота-боболаримизнинг ҳаёт тарзини кўз олдимга келтираман. Ўзимнинг тақдирим, оиламнинг турмуши ҳақида ўйлайман.

Худди шу нарсалар, худди шу ҳиссиётлар менга куч-қувват бағишлайди. Қўриқда фидокорона меҳнат қилишга ундайди. Касбга садоқатдан бир умрлик сабоқ беради. Дарвоқе, касбга садоқат тўғрисида. Чўлга дастлабки ҳужум бошланганида мен эндигина мактабни битириб, колхозда ишлаётган эдим. Бир йилга яқин 10-механизациялашган ишлар бошқармасида меҳнат қилдим. Ер очиб, канал қазиб, чўлни ўзлаштиришда қатнаша бошладим. Кейинчалик 13-бошқармада бульдозерчи бўлиб ишлай бошладим. Беш-олти йил меҳнат қилгач, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотландим. Ўша йили мени СССР Олий Советига депутат қилиб сайлашди. Орадан бир йил ўтгач, партия сафига қабул қилишди. Ишлаб чиқаришдаги сифатли, самарали, тежамли меҳнатим учун 1977 йили СССР Давлат мукофоти лауреати унвонига сазовор бўлдим. Оддий бир деҳқон фарзанди ҳаётида содир бўлган қувончли воқеалар, бахтли онлар нечоғли кўп бўлса, шунчалик бўлади-да! Мен халқимизнинг эътибори, партия ташкилотининг ғамхўрлиги туфайли мана шундай иззат-ҳурматга сазовор бўлдим.

Чўлга дастлабки келган кезларим бульдозерчи Низом Нажимовга шогирд тушган эдим. Ўшанда устозим комсомол йўлланмаси билан чўлга келган биз ёшларга алоҳида бир эътибор билан касб-кор сирларини ўргатар, ҳар биримизда гражданлик туйғусини тарбияларди. Низом Нажимов кўп гапириб, насиҳатгўйлик қилиб ўтирмасди. Бир-икки оғиз мулоҳаза билан ҳаётнинг маъносини, яшашнинг маъносини тушунтириб қўя қоларди.

— Биз ўқий олмадик, сизлар ўқинглар, — дерди устозимиз. — Чўл учун энди малакали, билимдон механизаторлар керак.

Устоз маслаҳати билан кейинчалик политехникумда билим олдим, ишдан ажралмай туриб, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида таҳсил кўрдим.

Дарҳақиқат, чўлга билимдон одамлар керак. Ҳозир қўриқда меҳнат қилаётган коммунистларнинг аксарияти ўрта махсус билимга эга бўлган механизаторлар, ирригаторлар, халқ хўжалигининг бошқа соҳалари мутахассисларидир. Улар чўлда сарфланган ҳар бир сўм кўпроқ наф келтиришини, қўриқ коммунизмга баракали хизмат қилишини таъминлаш учун бутун билимларини, тажрибаларини ишга солмоқдалар. Биргина бизнинг бошқармамиз ўтган йили 2 миллион 350 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этди. Бу йил ҳам меҳнат унумдорлиги ортиб бормоқда, техникадан фойдаланиш коэффициенти ошмоқда. Биз Баҳористон районининг ўзида деярли 4 минг гектар янги ер очдик. Бу ишда Бозор Абдуғаниев, Михаил Довбиш, Усмон Бозоров сингари скрейперчилар, бульдозерчиларнинг ибрати айниқса катта бўлди. Мен ҳозирда 1984 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдаман.

Шундай, ўзимга ўхшаган йигит-қизлар қаторида чўлни ўзлаштиришда тер тўкиб бахт топдим. Катта-кичик йиғилишларга, турли учрашувларга борганимда, мен ўз бахтимнинг нечоғли теранлигини яққол ҳис қиламан. Бутун вужудимни ифтихор туйғуси қамраб олади. Қурилиш участкасига қайтганимда, бульдозерим кабинасига кўтарилганимда, яна ҳам унумлироқ, баракалироқ ишлашга интила бошлайман.

А. АЗИМХОНОВ,
«Каршистепстрой» бирлашмасининг 13-механизациялашган ишлар бошқармаси бульдозерчиси, СССР Давлат мукофотининг лауреати.

ШАХСИЙ ИБРАТ

Партия йиғилишида коммунистларимиз КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилмоқдалар. Коммунистлар ҳар бир партия аъзоси меҳнатда, турмушда, ижтимоий фаолиятда авангардлик кўрсатиши, ўз активлиги билан бошқаларни яхшироқ, самаралироқ ишлашга руҳлантириши лозимлиги ҳақида гапиришарди. Шунда И. Дзюбанинг номи алоҳида ҳурмат билан тилга олинди. Йиғилиш қатнашчилари унинг бурчга, партия топшириғини бажаришга виждонан муносабатда бўлаётганлигини алоҳида таъкидлашди. И. Дзюба — сиёсий билимлар мактабида пропагандист. У тингловчиларга сиёсий билим бериш билангина кифояланмайди, балки бу билимлар уларнинг ҳаёт тарзини белгилаб бериши, кишилар онгига, шуурига чуқур таъсир этиши учун тинмай изланади. Ўтган ўқув йилида унинг машғулотларига қатнашган тингловчиларнинг кўплари ҳозир ўз иш участкаларида ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар, янги-янги резервларни ишга солмоқдалар. Пропагандист С. Йўлдошев ҳам партия топшириғини алоҳида изчиллик билан бажармоқда. У иқтисодий билимлар мактабида машғулот олиб бораётганида ҳар бир мавзуни коллектив эришган ютуқлар, ҳал этилаётган вазифалар, амалга ошириладиган режалар билан уйғунлаштириб олиб боради. Бу эса тингловчиларга катта таъсир кўрсатади, уларда ўз ишига талабчанликни, ташаббускорликни кучайтиради.

Партия йиғилишида ана шундай актив, сўзи билан иши бир коммунистларнинг номлари тилга олиниши бежиз эмасди, албатта. Зеро, партия ташкилотининг жанговарлиги, энг аввало коммунистларнинг авангардлиги билан, уларнинг ижтимоий турмушдаги, ишлаб чиқаришдаги активлиги билан белгиланади. Шуни ҳисобга олиб, биз бу масалаларни партия йиғилишларида вақти-вақти билан кўриб чиқмоқдамиз. Айрим коммунистларнинг ҳисоботларини тингламоқдамиз.

Партия ташкилотимиз унчалик йирик эмас. У ўз сафида 25 коммунистни бирлаштириб турибди. Лекин уларнинг кўпчилиги партия топшириғини ҳамиша сидқидилдан, ибрат кўрсатиб бажармоқда. Шуни айтиш кифояки, 20 коммунист доимий партия топшириғига эга. Улар партия топшириғини қандай бажаришаётганлиги ҳақидаги ҳисоботларни тинглаш партия аъзолари масъулиятининг ошишига ёрдам беряпти. Коммунистларнинг шахсий ибрати, ишдаги жонбозлиги коллективимизда ялпи ташаббускорликни кучайтирмоқда.

Албатта, партия ташкилотимиз коммунистларни ўз ишига онгли муносабат руҳида тарбиялар экан, энг аввало партия интизомини мустаҳкамлашга аҳамиятни кучайтирмоқда. Меҳнат интизомини бузувчи айрим кишиларнинг хатти-ҳаракатлари ошкора муҳокама қилинмоқда. Бундай кишилар билан ўтказилаётган суҳбатлашувлар катта наф келтираётир. Баъзи кишилар якка тартибдаги фикр олишувлардан кейин ўз камчиликларини тушуниб етмоқдалар.

Яқинда мен бир-икки киши билан ўртоқларча суҳбатлашдим. Улар тартибни бузаётганликлари, ишга келиб-келмай, қўл учида меҳнат қилиб юрганликлари учун кўпчиликнинг эътиборидан қола бошлашган эди. Мен уларнинг ҳар бири билан суҳбатлашиб, буни рўй-рост англатиб қўйишга уриндим. Кейинчалик бу кишиларнинг хатти-ҳаракатини кузатиш шуни кўрсатмоқдаки, уларнинг ишга муносабатларида сезиларли ўзгариш юз бермоқда. Астойдил, бутун куч-ғайратини сарфлаб меҳнат қилаётган кишилар сафи шу тариқа кенгайиб бораётир.

Партия ташкилотимиз амалга ошираётган ишлар туфайли коллективимиз муайян ютуқларга эришмоқда. Кенг истеъмол буюмлари цехи ўтган ярим йилда пландагидан анча ортиқ — 43,3 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Тоғларда мевалар ғарқ пишган шу кунларда 1,5 йиллик план миқдорида мева тайёрлаш учун мусобақа авж олдириб юборилди.

Аммо партия бюросининг коммунистлар авангардлигини ошириш борасидаги фаолиятида баъзи камчиликлар ҳам йўқ эмас. Сирасини айтганда, биз ҳозирча партия сафини муносиб ишчилар ҳисобига ўстиришга, ёш коммунистлар билан ишлашни талаблар даражасига кўтаришга эриша олмаяпмиз. Гоҳида қуруқ сўз билан кифояланиб, қабул қилинган қарорларни охирига етказиб бажармаслик ҳоллари рўй бермоқда. Июнь Пленуми якунларини муҳокама қилиш чоғида коммунистлар партия бюросининг фаолиятидаги бу камчиликларни рўй рост танқид қилишди. Биз партия қарорларини бажара бориб, идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар савиясини ошириб бормоқдамиз. Бу коммунистларнинг авангардлигини кучайтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Б. СУЛЕНОВ,
Бўстонлиқ районидаги Чирчиқ ўрмон хўжалиги партия бюросининг секретари.

ҚИШЛОҚҚА — САМАРАЛИ ТЕХНИКА

✦ К. Е. Ворошилов номидаги Октябрь революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ташсельмаш» заводи коллективи партия ва ҳукуматимиз кўрсатмаларига биноан қишлоққа кўплаб самарали техника воситаларини етказиб бериш учун мусобақани кун сайин авж олдирмоқда. Корхонада бригада пудратига ўтиб ишлаш муваффақиятлар омили бўлмоқда. 272 бригада янги усулда ишламоқда.

Суратларда: 1. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор, тажриба участкасининг слесарь-йиғувчиси А. Риндин. 2. Қардош республикаларга жўнатиладиган пахта териш машиналарини кўздан кечириш пайти.

В. Казанцев фотолари. (ЎзТАГ).

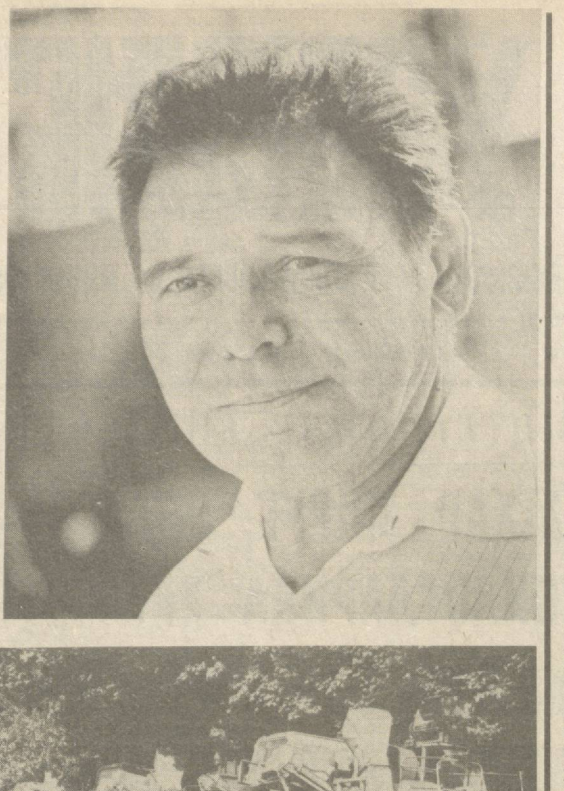

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИГА — ИШЧИ КАФОЛАТИ

ИНТИЗОМ ВА САМАРА

Ленинск шаҳри дон маҳсулотлари комбинати — Андижон областида пешқадам корхоналардан бири. Комбинат Қозоғистон, Қирғизистон ва Россия Федерацияси хўжаликларидан, АҚШ, Канада каби хорижий мамлакатлардан келтирилган дон маҳсулотларига илк бор ишлов беради. Яқинда бу ерда Чехословакиядан келтирилган мураккаб аппаратлар ўрнатилди. Бу — эндиликда корхонада ҳар куни қўшимча 200 қоп ун тайёрлаш имконини беради.

Савдо ташкилотлари буюртмаси билан ишлаётган комбинат меҳнат аҳли КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларини ҳаётга кенг татбиқ этиш борасида янги-янги режаларни белгилаб олган.

— Мамлакат Озиқ-овқат программаси муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга бел боғлаган комбинатимиз коллективи, — дейди корхона директори М. Ғофуров, — энг аввало меҳнат интизомини мустаҳкамлашга катта эътибор беряпти. Бу эса ҳар бир иш жойида меҳнат унумдорлигини, иш сифатини кескин ошириш имкониятини бермоқда. Корхонамизда ишга кеч келиш, сабабсиз ишга чиқмаслик, эрта кетиб қолиш каби турли хил интизомсизлик ҳоллари барҳам еди.

Бунинг учун ишни уч сменада ташкил этиб, ишчиларнинг ишга ўз вақтида етиб келиши, овқатланиши, маданий-маиший соатларининг намунали ташкил этилиши борасида аниқ тадбирлар белгилаб чиқилди. Меҳнат коллективлари ўртасида ўз-ўзини социалистик бошқариш — бригада пудрати формасидан кенгроқ фойдаланишга ҳаракат қилиняпти. Кутубхона ва чойхонада «Қизил бурчаклар» ташкил этдик. Душ, ҳаммом, медицина пункти хизматлари яхши йўлга қўйилган.

Ҳозирги кунда 446 кишидан иборат коллективда рус, ўзбек, татар, молдаван, украин, белорус, уйғур сингари 15 дан ортиқ миллат вакиллари бир оила фарзандларидек меҳнат қилиб, план-топшириқларини муттасил ошириб адо этишаётир. Муҳсинжон Мирзақўзиев, Одилжон Эргашев, Ольга Яковлева, Ҳамза Саидхалилов, Аҳмад Бозоров каби ўнлаб ишчи-хизматчилар мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Ш. ҲОШИМОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАСИДАН ЎЗИБ

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленумида бугунги куннинг энг муҳим, энг асосий вазифаси — меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан оширишдан иборат эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Буни яхши тушунган Олтиариқ районидаги Қопчиғай темир-бетон буюмлари заводи коллективи ҳар қачонгидан самарали ва сифатли ишламоқда.

Корхонанинг пешқадам ишчиси Дадахон Ўроқбоев ўн биринчи беш йиллик шахсий топшириғини уч ярим йилда адо этиб, ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қила бошлади. Унга яқинда коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак ном берилди.

Каримжон ТУРСУНОВ,
ишчи.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Халқлар дўстлиги орденли «Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди

✦ **СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТАРИХИ:** Ушбу дарсликнинг олтинчи тўлдирилган нашрида КПСС XXIII—XXVI съездларининг қарорлари асосида халқимиз бахт-саодати, коммунистик жамият қуриш, тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш ва марксизм-ленинизм ғояларининг тантанаси учун олиб борилган сиёсий-идеологик ва ташкилотчилик ишлари кенг кўламда баён этилган. Китобда янги партиявий ҳужжатлардан фойдаланилган. Янги нашр КПСС XXVI съезди ҳақидаги боб ҳамда СССР Янги Конституцияси асосий қоидаларининг баёни билан тўлдирилган.

✦ **«КАДРЛАРНИ ТАНЛАШ, ЖОЙ-ЖОЙИГА ҚЎЙИШ ВА ТАРБИЯЛАШ»:** Ўзбекистон Компартияси Қумқўрғон район комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Чори Алматовнинг ушбу китобчасида КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети май (1982 йил), июнь (1983 йил) Пленумлари қарорлари асосида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ҳамда тарбиялаш борасида партия ташкилотлари олиб бораётган иш тажрибаси, форма ва методлари ҳақида ҳикоя қилинган.

✦ **«СИОНИСТИК ИДЕОЛОГИЯНИНГ РЕАКЦИОН МОҲИЯТИ»,** Китобчада яҳудийлардан чиққан ҳамда империалистик давлатларнинг монополистик капитали билан бирлашиб кетган буржуазиянинг йирик шовинистик ҳамда Исроил ҳукмрон доираларининг манфаатларини ифода этувчи ғоявий-сиёсий оқим — сионизмнинг синфий характери очиб берилган. Муаллиф А. Ростов яҳудийлар масаласига марксча-ленинча ёндашишни асослашга ва бу масалани ҳал этиш йўлида буржуа миллатчилик уринишларини фош қилишга алоҳида эътибор беради.

✦ **«ИНСОН ОДОБИ БИЛАН»:** Китоб авторлари Э. Юсупов билан Ф. Исмоиловлар одоб маданияти ҳақида мулоҳаза юритганлар. Одоб қоидалари хусусида фикр юритиш билан ўзларининг тажриба ва кузатишларини умумлаштиришга ҳаракат қилганлар. Одоб маданияти сирасига кирувчи самимийлик, тўғрилик, камтарлик, сезгирлик, меҳр-муҳаббат, ҳар бир эллари эъзозлаш, ота-она масъулияти каби масалалар юзасидан қизиқарли мисоллар келтирилган.

ШАРҚ ГЕОГРАФИЯСИНИНГ ОТАСИ

МУҲАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 1200 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Жаҳон фани тарихида «Ньютон қонунлари», «Менделеев жадвали», «Рентген нурлари», «Эйнштейн назарияси» сингари умрбоқий иборалар борки, буларда буюк шахслар ва уларнинг кашфиётлари зикр этилган. Шулар қатори фан ва амалиётда алгоритм ва алгебра сўзлари ҳам машҳурки, булар ватандошимиз ал-Хоразмий номининг европача ёзилиши ва унинг «Ал жабр ва муқобала» китобининг биринчи сўзининг ўзгинасидир. Ахир ҳозир ҳар кимга маълум бўлган 1, 2, 3 ва ҳоказо ўнлик рақамлар ал-Хоразмий қўли билан амалиётга киритилган ва ҳисоб-китобимизни бениҳоя осонлаштирган. Унгача эса саноқлар ё сўз билан ёзилар, ё бармоқда кўрсатилар эди. Арабларнинг абжад ҳисоби ҳам кўп ноқулайликлар туғдирарди.

Ал-Хоразмий айни замонда буюк географ ҳамда картограф ҳам бўлганки, унинг «Сурат ал-арз» китоби бунинг далилидир.

Бағдод. Ал-Хоразмийнинг «Тарих» китобида қуйидагилар ёзилган: «762 йил биринчи апрелда халифа Мансур Бағдод шаҳрига пойдевор қўйди. 763 йил 21 мартда шаҳарга кишилар кўчиб кирди... 766 йилда шаҳар батамом қурилиб битди...».

Тарихда «Араб халифалиги» деб машҳур бўлган империянинг шу пойтахтида илм-фанга қизиқиш ҳам кучайди. Турли тиллардаги ёзма асарлар тўпланди, расадхона ва кутубхоналар очилди, таржимонлар ишга солинди. Айниқса, лотин, юнон, ҳинд, форс ва сўғд тиллардаги манбалар кўпайтирилди. Шу йўсинда умуман Шарқ фани ривожланишига эришилди. Араб халифалари хусусан ўрта осиёликларнинг илмий ютуқларига, ҳарбий маҳорати ва уддабуронлигига тан берар эдилар. Натижада Ҳорун ар-Рашид ва унинг ўғли Маъмун даврида Бағдод «Доруссалом» номи билан йирик илм-фан марказига айланган эди.

Бағдоддаги «Байтул Ҳикма» (фанлар академияси)га уюшган олимлардан бири ватандошимиз ал-Хоразмий эди. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий Хива шаҳрида 783 йилда туғилган. Ёшлиги Хоразмнинг ўзида ўтган. Шу ерда таълим олган, қадимий маҳаллий анъаналар руҳида камолатга етган. Унинг ҳаётида шу нарсанинг таъсири бўлдики, халифа Маъмун Хуросон ва Мовароуннаҳрда ўн йилча ҳокимлик вақтидаёқ маҳаллий олимларни билган ва уларга ҳомийлик қилган эди. Унинг даврида ёш Абу Абдуллоҳ Марв кутубхонасида хизматда бўлган. Маъмун Бағдодга кўчганида бир гуруҳ истеъдод эгалари билан бирга Абу Абдуллоҳ ал-Хоразмийни ҳам олиб кетган. Кейинчалик ҳам Маъмуннинг ғамхўрлигидан ал-Хоразмий миннатдор бўлган.

Ал-Хоразмий Бағдоднинг ўзида катта кутубхонанинг мутасаддиси эди, Ғарб томондаги чўллар ва шаҳарларда бўлди, Румни, денгизларни кўрди, Ҳинд дарёси ва Волга бўйларини кезди.

«Сурат ал-арз». Бу лотинча «география» сўзининг арабчага айнан таржимаси бўлиб, арз — ер, графо-тасвирлаш, сурат дегани. Ал-Хоразмий шу номли асарни 836—847 йиллар орасида ёзиб битирган. Шундан 1037 йилда кўчирилган ягона нусха бизгача етиб келган. У 1878 йилда Қоҳира кутубхонасидан топилган бўлиб, 1883 йилда Страсбург шаҳридаги кутубхонага топширилган. Кўлёзма 96 саҳифадан иборат.

Асар кириш сўзисиз, бевосита жадваллардан бошланади. Маълумки, ўрта асар табиатшунослари дунёнинг одамзод истиқомат қиладиган обод қисмини «маъмура», «рубъи маскун» — «дунёнинг маъмур чораги», деб атаганлар. Шулардан баҳс этгани учун бўлса керак, «Сурат ал-арз» китоби баъзан «Расм ар-рубъ ал маъмур» (Ернинг маъмур чорагининг расми) деган ном билан ҳам машҳур бўлган. Ер юзини горизонтал чўзилган зоналарга — «иқлим»га бўлганлар. «Иқлим»лар экватордан бошлаб шимолга томон биринчи, иккинчи ва то еттинчи иқлимгача бўлинган. Шимолий қутб томонда «еттинчи иқлимдан ортда», экватордан жануб томон эса «экватордан ортда» деб аталган.

Ал-Хоразмийнинг «Сурат ал-арз» китобида даставвал ер юзидаги шаҳарлар, уларнинг ўрни («кўл бўйида», «оролда», «денгиз яқинида». «...мамлакатдаги шаҳар», «тоғ ёнида») ва координатлари кўрсатилган. Бу жадвал ҳам иқлимлар бўйича тартиб қилинган.

«Тоғлар» рўйхатида (бу ҳам жадвал) тизмаларнинг бошланиш жойи (учи), охири, тепаликларининг қай томонга рўбарўлиги айтилади. Китобнинг шу бобида тоғларнинг рангига ҳам баҳо берилган («сариқ», «қизил», «қорамтир»). Бу эса «Сурат ал-арз»нинг каттагина бир рангли картага изоҳ тарзида ёзилганлигидан далилдир. Тоғлардан сўнг «Денгизлар ва улардаги ороллар» баён этилган. Бунда океанларнинг чегаралари ва қисмлари, кўлтиқлари ва бўғозлари, қаерда қандай дарё қуйилиши, қандай ороллар бор, улардаги портлар номма-ном таърифланган.

«Мамлакатлар ва чегаралар», «Булоқ ва дарёлар» боблари иқлимлар бўйича анча муфассал. Градус тўрларига асосланиб, жойларнинг бўйи ва энини, майдонини ўлчаб чиқиш қийин эмас.

Умуман «Сурат ал-арз» китобида 537 та шаҳар, 429 та тоғ, 316 денгиз ва кўлтиқ, 265 орол, 56 мамлакат, давлат ва ўлка, 799 та дарё ва булоқ рўйхат қилинган. Жами 2402 та объектга изоҳ берилган, шулардан 936 тасининг номи кўрсатилган ва 1466 таси беном қолган. «Сурат ал-арз» китобининг тўла номи «Абу Жаъфар Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмийнинг Клавдий Птолемей «География» китоби асосида тузган шаҳарлар, тоғлар, дарёлар, ороллар ва денгизлардан (иборат) Ер сурати». Демак, Хоразмий ўз асарини тузишда Клавдий Птолемей китобидан фойдаланганини ҳаққоний таъкидлаб ўтган. Аммо, шуни ҳам айтиш зарурки, «Сурат ал-арз» китобини ва умуман олимнинг географик меросини таҳлил ва тарғиб қилганда айрим муаммолар кўндаланг туради. Чунончи, ал-Хоразмийнинг «Сурат ал-арз» китобининг Птолемей «География»сига асл муносабати қандай?

Милоднинг I—II асрларида Мисрнинг Искандария шаҳрида яшаб ижод этган Клавдий Птолемей (Батлимус Қалавзий), ҳеч шубҳасиз, Ғарб география фанининг устодларидандир. Унинг «Географиядан қўлланма» асари, карта тузишга доир кўрсатмалари антик даврнинг энг чўққиси ҳисобланади. Унинг китобига кўпгина карталар ҳам илова қилинган эди.

Бағдоднинг «Донишмандлар уйи»да лотинча-юнонча бошқа асарлар қаторида Птолемей асарлари ҳам таржима қилинди (уларнинг сурёнча таржималаридан арабчага ағдарилган бўлса эҳтимол). Аммо Птолемейдан кейинги 700 йилча вақт мобайнида жуда кўп ўзгаришлар юз берган. Қолаверса эски карталарда хатолар ҳам кўп эди. Бағдод олимлари Птолемей маълумотлари ва бошқа турли манбалар асосида дунёнинг янги картасини тузиб чиқдилар. Буни «Маъмун картаси» дейишади. Ал-Хоразмий ана шу ўзи бошчилигида тузилган картага қараб, ундаги номлар, ранглар ва узунлик-кенглик даражаларини ҳисоблаб, изоҳнома асар — ер юзининг географик тавсифини ёзиб чиққан. Изоҳ ёзиш жараёнида кўп ноаниқликлар, эски тасаввурлар ва ўзгарган номлар топилиб, ҳаммасини янгилашга тўғри келган. Натижада янги бир география қўлланмаси яратилган.

Демак, ал-Хоразмийнинг китоби гарчи Птолемей асарига асосланган бўлса-да, ундан айнан кўчириб олинмаган, картага қарабгина изоҳ тарзида ёзилган. Бошқа жиҳатлардан ҳам тубдан фарқ қилади. Птолемей ўз асарида дунёни Ғарбдан Шарққа томон тавсифлаган бўлса, ал-Хоразмий жадвалда жанубдан шимолга томон, иқлимлар бўйича тавсифлаган. Птолемейда йўқ маълумотлар ал-Хоразмийда бор. Айниқса Кавказ, Ўрта Осиё, Шарқий ва Шимолий Осиё тўлароқ ва аниқроқ. Ал-Хоразмий анча мустақил ва ўзига хос йўл тутиб, янги бир географик қўлланма ярата билган.

Ал-Хоразмий изоҳлаган дунё картасининг ўзи сақланиб қолмаган. Аммо, «Сурат ал-арз» китобининг ичида тўрттагина регионал карта бор: Нил ҳавзаси, Ўрта денгиз, Жавҳарлар ороли ва Кўл. Булар орасида айниқса Кўл картаси қимматли. Чунки, бу аслида Азов денгизининг мукаммал ва мураккаб тасвиридир. Унда Азовга қуйиладиган катта-кичик дарёлар, уларнинг манбалари — тоғлар ва кўллар кўрсатилган. Китобдаги рақамлар асосида реконструкция карталари тузиш қийин эмас. Чет эл олимларидан бири «Хоразмийча Дунай картаси»ни чизди. Ўзимизда Каспий денгизи ва Ўрта Осиё карталари тикланган.

Мерос. Ал-Хоразмийнинг «Сурат ал-арз» китобидан бошқа асарларида ҳам айрим географик маълумотлар бор. Масалан, астрономияга доир «Зиж»да жойнинг кенглик ва узунлик нуқталарини аниқлаш усуллари баён этилган. Ал-Хоразмийнинг Ер айланасини ўлчаш ишларида қатнашганлиги ҳам маълум. Унинг асарларида «Ернинг қуббаси» тушунчаси ҳам тилга олинган (бу аслида ҳинд олимларининг даъвоси). Шу муносабат билан, ҳозирги замон тадқиқотчиларининг тахминича, XV аср сайёҳи Христофор Колумб, Ғарбий қитъага сафар қилишда шу тушунчага ишонган бўлиши эҳтимол.

Ал-Хоразмийнинг араб тилида ёзган асарлари кейинчалик ё қисқарган шаклда, ёҳуд лотинча ва яҳудийчага таржима этилиб, бир неча бор чоп қилинган. Шу йўсинда у Ғарбий Европага маълум ва машҳур бўлди. Олимлар ундан нақл олдилар, унга эргашдилар. Алломанинг энг мўътабар тарғиботчиси ватандоши Абу Райҳон Беруний бўлди. Ал-Хоразмий асарларига бағишлаб янги асарлар ёзди, ҳар китобида унга мурожаат қилди.

Таъзим. Ал-Хоразмийни ҳеч иккиланмай «Шарқ географиясининг отаси» деб аташ мумкин. Унинг «Сурат ал-арз» китоби араб тилидаги дастлабки асар — Шарқ география фанига замин яратди, пойдевор қурди. У амалиётга татбиқи билан барҳаётдир. У ҳануз инсоният хизматида. Ал-Хоразмий асос солган ҳозирги замон ер юзи географияси ва картографияси умумий тавсифий схемага амал қилмоқда. Бу эса ватандошимизнинг буюк хизматларига ёдгорликдир.

Ҳамидулла ҲАСАНОВ,
география фанлари доктори, профессор.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ЖАЗИРАМА ЖАЗАВАСИ»

Газетанинг шу йил 76-сонида босилган юқоридаги сарлавҳали фельетонда республика Озиқ-овқат саноати ҳамда Энергетика ва электрлаштириш министрликларининг айрим корхоналарига темир йўл орқали келтирилган юклар ўз вақтида ташиб олиб кетилмай, вагонларнинг туриб қолаётганини оқибатида давлатнинг кўплаб маблағи беҳуда кўкка совурилаётгани фактлари очиб ташланган эди. Ҳар иккала министрликдан фельетон юзасидан жавоблар олинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ:

— Фельетон министрликнинг транспорт бўлими чой ва тамаки маҳсулотлари саноати бошқармалари ходимлари билан биргаликда ўтказган йиғилишда кенг муҳокама этилди.

Фабрика директори А. Маҳмудовга ўз ишига совуққонлик билан қарагани, масалаларни ҳал қилишда сусткашлик қилгани кўрсатиб ўтилди. Ушбу масала министрлик коллегияси мажлисида қайта кўрилиб, айбдорлар тегишли жазо олдилар. Вагонларнинг юк ортиш ва тушириш чоғида кўп туриб қолишига йўл қўйгани ва бу ишда ўз вақтида тегишли чора кўрмагани учун Тошкент тамаки фабрикаси директори ўринбосари А. Раҳматуллаев вазифасидан бўшатилди.

Вагонларга юк ортиш ва туширишни ўз вақтида бажариш, вагонларнинг туриб қолишининг олдини олиш мақсадида махсус бригада ташкил этилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭНЕРГЕТИКА ВА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ МИНИСТРЛИГИ: — Газетанинг ушбу чиқиши юзасидан министрлик тузган комиссия унда келтирилган фактларни тўғри деб топди.

Вагонларнинг узоқ муддат туриб қолиш сабаблари аниқланди. Масалан, вагонлардан юк тушириш қоидаларига эътиборсизлик билан қаралган, юк туширувчи ва ортувчилар ва юк ортиш-тушириш машина-механизмлари тўлиқ эмас. Бу камчиликларга йўл қўйган барча масъул шахслар тегишлича жазоландилар.

Министрлик қарорига кўра, база директори Йўлдошевга ҳайфсан эълон қилинди ва ойлик мукофот пули тўла ушлаб қолинди.

Ҳозирги вақтда юк тушириш ишлари анча яхшиланди. Шунингдек, кеча-кундуз навбатчилик ташкил қилиниб, юкчилар учун ўзгарувчан график тузилди.

Йиллар ва одамлар

МЕҲР

— Профессор, сизни сўрашяпти.

Коридорда соддагина кийинган кекса кишидан бўлак ҳеч ким кўринмади.

— Ассалому алайкум, отахон. Мени сиз сўраганмидингиз?

— Ҳа, иним, мен..: Турсунойнинг отаси бўламан. Дард қурғурнинг келиши осон-у, кетиши қийин, деганлар. Ўзи ҳам жуда қийналиб юрарди, боякиш. Бор умидимиз сиздан эди. Минг раҳмат, умрингиздан барака топинг...

Турсуной Ўринбоева Намангандан. Дарҳақиқат, дарди оғир эди. Кафтлари, тиззаларини икки энлик, қалин, товондаги қадоқсимон каби шиш қоплади-ю, қиз кўпчиликдан ўзини олиб қочадиган, одамови бўлиб қолади. Бир неча марта даволаниб, дарди аримаган Турсуной руҳан эзилиб юрган кезлари Тошкент давлат медицина институтининг тери касалликлари кафедраси ва клиникаси мудири, профессор Усмон Мираҳмедовнинг мақоласига кўзи тушиб қолди. Кейин бир олам умид билан олимга мактуб йўллади.

Тиббиётда жуда кам учрайдиган бу касаллик зукко олимни ўйлантириб қўйди. Янги адабиётлар ўқишга, изланишга тўғри келди. Бемор организми толиққан, ҳатто тишлари ҳам тўкилиб кетган эди. Бадбахт касаллик аямажиздек уни айни гул-гул очиладиган пайтида сўлдира бошлаган.

Муолажа бошланди. Кунлар кетидан кунлар ўтди.

Ота қизини олиб кетгани келганида, гапнинг рости, нуридийдасини дафъатан таний олмай қолди. Унинг севинч тўла юзларидан ўпаркан, бир йилча бурун ҳамма ачинган қизини тезроқ олиб бориб қишлоққа кўз-кўз қилгиси келди. Ота дил шукронасини профессорга айтишга увалло уринса ҳам ҳаяжондан гапи гапига қовушмасди. Доктор унинг қалбини тўлдирган фикрларни туйди, ички туғёнини сезди. Отанинг дилидагини истаганидек айта олмаётганини кўриб уни тинчлантирди.

— Бу бизга ҳам қарз, ҳам фарз, отахон. Шифо бахш этиш, ахир, врачнинг бурчи-ку!..

Шунақа пайтда, биронта одамдан раҳмат эшитганда дарров ўзининг ёшлиги эсга тушади. Бу гал ҳам шундай бўлди. Хаёл беғубор болалик, серташвиш ўсмирлик, илмга чанқоқ йиллар, Улуғ Ватан уруши даврига етаклади.

...Бир воқеа бўлмаганда, у балки бутун умр Таштрамда слесарь бўлиб қолиб кетармиди?! Эртанги кунни кўра билган ўша одам унинг ҳаётини янги ўзанга солиб юборди. Ўша олижаноб одам туфайли бугун у профессор. Агар уни ҳозир таниган-билганда эди, «Отахон, нима яхши гапингиз бўлса, менга эмас, мана шу одамга айтинг» дерди. Ҳа, шундай дерди. Кўп йиллардан бери қалбида ардоқлаб юрган одам балки шу ерда, шаҳардадир. Минг афсуски, танимайди. Эҳ-ҳе, озмунча, вақт ўтдими?!

Усмон Мираҳмедов ота билан хайрлашиб, кабинетига кирди-ю яна хаёли қочди.

1932 йил оғир келди. Ўшанда Усмон бешинчи синфда ўқирди. Саъдулла акасининг Таштрамга ишга кириб, ҳар куни нон кўтариб келиши Усмонни ўйлантириб қўйди. Синфдоши Ғиёс билан гапни бир ерга қўйишди. Таштрам ҳузуридаги слесарь-токарлар тайёрловчи ҳунар мактабига ўқишга киришга, шу йўл билан оз бўлса ҳам оилага мадад беришга қарор қилишди.

Усмон ҳам, Ғиёс ҳам зеҳнли эмасми, биринчи ўқув йилини «аъло» баҳолар билан битиришди. Каникулдан сўнг қизиқ бўлди.

— Усмон Мираҳмедов, Ғиёс Умаров! Сизлар буйруқ билан курсдан чиқарилгансизлар.

Ўқув йилининг бу хил бошланишидан иккаласи ҳам ҳанг-манг бўлиб қолди. Наҳотки?

Тўғри директорнинг олдига югуриб боришди.

— Ҳа, ҳа, сизларни ўқишдан бўшатишга тўғри келди, — директор шундай деб уларга яқинлашди.

— Ахир, биз ҳамма фандан ўзлаштирганмиз. Ишонмасангиз ўқитувчилардан сўранг, — дейишди улар болаларча соддалик билан.

— Биламан, болакайлар, биламан. Иложим йўқ, буйруққа қўл қўйганман. Демакким, масала ҳал бўлган. «Аъло» баҳолар билан ўқиганингиз учун қилдим-да бу ишни.

Буни эшитиб Усмон ва Ғиёс бир оз довдираб қолди.

— Бошқа аълочилар-чи?! Улар ўқишяпти-ку ахир, — Ғиёснинг товуши титраброқ чиқди.

— Икковингнинг зеҳнинг баланд. Олий маълумотли бўлишларинг керак. Эҳтимол олим бўларсиз. Нега бу ерга ўқишга келганларингни эса биламан. Нон учун. Шундайми? Бу кунлар ўтади. Ҳаёт яхшиланиб бундан буён тўкин-сочинлик бўлади. Мактабга бориб ўқишни давом эттиринглар... Ҳозир эҳтимол, кўзингизга жуда ёмон кўриняпман. Менинг айтганимни қилаверинглар, кейин раҳмат дейсизлар.

— Курсни битириб олсак-чи?!

— Йўқ, кеч бўлади унда. Кейин ишга боғланиб қоласиз. Боринглар энди, укалар. Гап тамом.

Бири ўн тўрт, иккинчиси ўн икки ёшга кирган Усмон ва Ғиёснинг аламдан кўзлари жиққа ёшга тўлди. Боягина қадрдон бўлган билим даргоҳидан чиқиб боришар экан, ҳар иккаласининг хаёлини бир фикр банд этган эди: «Энди уйга нонсиз боришадими?».

— Муаллимлар тайёрлайдиган икки йиллик курсни тугатиб, ТошМИнинг беш ойлик тайёрлов курсига имтиҳон топширгани бордик, — деб эслайди Усмон Мираҳмедов. — Икки фандан ҳам Ғиёс иккаламиз «5» олдик. Учинчи имтиҳон куни хонага баланд бўйли бир киши кириб келди. Ғиёснинг олдига келиб ярим зарда билан деди: «Сен нима қилиб юрибсан, бу ерда? Жавобни эшитиб меҳрибонлик билан деди: «Бўйинг парта билан баробар-у, беш ойдан кейин студент бўласанми? Ўқийман деб миянгдан ажралиб қолма тағин». Ушундай деб Ғиёсни аудиториядан чиқариб юборди. Ғиёс ўша пайтда ўн тўртда, мен ўн олти ёшда эдим. Дарров оёғимни чўзиб бир амаллаб полга теккизганча қўрқиб ўтирдим. Зардали киши менга ҳам бир қараб қўйди-да, ўқитувчиларга алланима деб чиқиб кетди. Омадим юришган экан. Имтиҳонларни «аъло»га топшириб, ўқишга кириб олдим.

Студентлик йиллари қувалашиб ўтди. Тиришқоқ, зеҳнли ўспирин устозларининг ҳурмат-эътиборини қозонди. Машҳур олим, профессор Петр Фёдорович Архангельский уни аспирантурада олиб қолиш учун тавсиянома ёзди...

— Усмон Мираҳмедов, сизни соғлиқни сақлаш халқ комиссари чақирган. Эртага эрталаб етиб боринг.

Катта стол ортида алланималарни ёзиб ўтирган комиссар бошини кўтариб, йигитни ўтиришга таклиф қилди.

— Баракалла, ўғлим, «аъло» ўқибсан. Устозларингнинг тавсиясини инобатга олдик. Лекин қишлоқ жойларда халқ сенинг кўмагингга муҳтож. Уч-тўрт ой ишлаб турасан, яна чақириб оламиз. Аспирантурага албатта кирасан!

Унинг босиқ, мантиқли гапларидан уқдики, ҳозир шундай бўлиши керак. Қашқадарё областининг Китоб районидаги Варганза қишлоғига етиб боргач, бу иш тўғри эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилди.

Кеч куз. Боғ-роғларда мевалар охирламоқда. Ёш врач Усмон Мираҳмедов эгни-боши чанг босган ҳолда узоқ қишлоқдан қайтарди. Кеч бўлса-да амбулаторияга кириб ўтишга жазм қилди. Стол устида Соғлиқни сақлаш халқ комиссарлигидан унинг номига келган хат турибди: «Тез етиб келинг, аспирантурага имтиҳон топширасиз».

Аспирантурага кириш насиб бўлмади. Эртаси куни ҳарбий хизматга чақирилгани ҳақида қоғоз олди. Орадан бир ҳафта ўтмай, Львов областида ҳарбий қисм врачи сифатида хизмат бурчини бажаришга киришди. Бу орада Улуғ Ватан уруши бошланиб қолди. Усмон Мираҳмедов муҳорабанинг дастлабки кунидан охиригача жангу жадалларда бўлди. Улуғ кун —9 майни Германия пойтахтида ғолиблар сафида кутиб олди.

Совет Армияси сафида хизматдан қайтгач, медицина институтининг тери касалликлари клиникасига ишга кирди. Бу ерда — у ординатор, ассистент бўлди, доцентликдан профессорликкача бўлган йўлни босиб ўтди. Ҳозир у медицина фанлари доктори, кафедра мудири, Москвада нашр қилинадиган «Вестник дерматовенерологии» журнали редакцион советининг аъзоси, республика дерматологлари илмий жамиятининг раиси, бир қанча илмий Совет аъзоси. Усмон Мираҳмедов бешта йирик асар, 300 дан кўп мақола, 20 дан ортиқ илмий-оммабоп брошюраларнинг авторидир.

Рафиқаси Салимахон ҳам врач — педиатр. Ота касбини эгаллаган Баҳодир фан кандидати бўлиш арафасида. Қизи Дилбархон врач-стоматолог. Кенжа ўғли Алишер Тошкент медицина институтини имтиёзли диплом билан битириб, жарроҳлик касбини эгаллади.

Усмон Мираҳмедов уйга қайтиб эшикдан ичкари кириб борар экан, негадир ҳалиги ота-боланинг бахтиёр чеҳраси, миннатдор кўзларини эслади. Кейин яна ўша 1932 йилги бир оний воқеа кўз олдига келди. Қани энди ҳунар мактаби директорини қайта учратса! Ҳа, ўшанда болалик қилиб уни тушунмаган экан.

Профессор зўр бериб унинг қиёфасини кўз олдига келтирмоқчи бўлди. Тахминан қирқ ёшларда эди. Ўрта бўй, қорачадан келган. Фикрини қисқа ва лўнда айта оладиган, ҳаракатчан киши эди. Директор унгагина эмас, Ғиёсга ҳам башорат қилган экан. Академик Курчатовнинг шогирди Ғиёс Умаров ҳозир техника фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Усмон ака яқиндагина меваси ариган азим гилосга қаради. Йирик, тўқ қизил гилосларини эсласанг оғзингнинг суви келади. Шу ердан чиққан кўчатга куртак пайванд қилинган эди. Қаранг-а, тирноқдеккина куртак шундай катта дарахтга айланган. Ҳаммаси парвариш туфайли. Офтобрўяга экилганидан. Усмон ака гилосга тикилиб қолди. Негадир унинг ниҳоллик пайти, куртакни эслади. Бунда ҳаёт каби чўнг бир ҳақиқат йўқмикин? Ахир у бир вақтлар оддий, нимжонгина кўчат эди. Боғбон иродаси, қуёш меҳри билан кўкка бўй чўзди. Инсонни ҳам тўғри йўлга соладиган нарса ирода, меҳр-муҳаббат ва меҳнат эмасми?!

Б. ПУЛАТОВ.

ЯНГИ ФАБРИКА МАҲСУЛОТИ

3 миллион бош совлиқни боқиб семиртириш қувватига эга бўлган Бухоро район колхозлараро бройлер фабрикасини бунёд этишда махсус қурилиш ташкилотларидан ташқари 57 хўжаликдан келган ҳашарчилар ҳам актив иштирок этмоқдалар. Қимматбаҳо парҳез гўшти етказиб берадиган корхона йилига 4,5 тоннадан зиёд маҳсулот реализация қилади.

Яқинда фабриканинг дастлабки навбати фойдаланишга топширилди. Колхоз ва совхозлар жуда қисқа муддатларда 250 мингдан ошиқ жўжа қабул қилиб олдилар. Йил охиригача фабриканинг инкубация хўжалиги ҳар тарафлама кенгаяди. Умумий қуввати йилига ярим миллион бройлер чиқарадиган 108 та товуқхона қурилиб, ишга туширилади.

Корхона ишчи ва хизматчилари учун замонавий посёлка ҳам барпо этиляпти. Бухородаги «Облколхозстрой», «Облсельстрой» трестларининг зарбдор қурилиш отрядлари яқинда яна бир улкан бинонинг калитини ишчиларга топширди. Посёлкада яқин келажакда 3,5 минг киши яшайди. 624 ўринли мактаб, 140 ўринли боғча-ясли, кинотеатр, клуб, маданий-маиший объектлар қурилиб ишга туширилади.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ТАСС БАЁНОТИ

АҚШ маъмурияти «озодлик» ва «демократия» деган гапларни ниқоб қилиб олиб, тинчлик ишига душман бўлган ва халқларнинг мустақиллик ҳамда социал тараққиёт йўлидаги интилишини бостиришга, ўзгаларнинг территориясини ҳақиқатан ҳам босиб олиш ва территорияларнинг аҳолисини ўз ҳукмронлигига бўйсундиришга қаратилган ошкора экспансиячилик йўлини ўтказиб келмоқда. Шу билан бирга Вашингтон мавжуд халқаро битимларни, аввало, БМТ Уставини сурбетларча поймол этмоқда, ахлоқ, адолат ва халқаро ҳуқуқнинг оддий нормаларини ҳам назар-писанд қилмай поймол этишга уринмоқда.

Бу ҳол жумладан, АҚШнинг стратегик жиҳатдан БМТга бўйсунган Тинч океан ороллари (Микронезия)га нисбатан тутган сиёсатида яққол намоён бўлмоқда. Микронезия БМТ Хавфсизлик Кенгашининг қарори билан 1947 йилда АҚШ вақтинча бошқариб туриши учун унинг ихтиёрига берилган эди.

Бўйсунган территорияни бошқариш мандатини олган давлатнинг БМТ Уставида айтилганидек, «васийликдаги территория аҳолисининг сиёсий, иқтисодий ва социал ривожланишига, унинг маориф соҳасидаги тараққиётига ва ўз-ўзини бошқариш ёки мустақиллик йўлидан прогрессив юксалишига ёрдам бериш» мақсадида ҳақиқатан ҳам ҳамма чораларни кўрганлигини амалда исбот қила олиши учун ўттиз беш йил тамомила етарли муҳлатдир.

АҚШ Микронезия аҳолисининг иқтисодий юксалишига ёрдам бериш у ёқда турсин, балки аксинча, бу территориянинг яшашга қобил мустақил экономикасини вужудга келтиришга йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрди. Бунинг натижасида микронезияликларнинг ўзлари таъкидлаб ўтганидек, бу территория аҳолиси ҳозирги вақтда васийлик амалга оширила бошланган даврдагига нисбатан камроқ даражада таъминлангандир.

АҚШ Микронезияни бошқариш мандатини олганидан кейин васийликдаги территориядан, аввало, ўзининг ҳарбий-стратегик манфаатлари учун беҳаёлик билан актив фойдаланишга киришди. Маълумки, микронезияликларни бир қанча ороллардан ҳайдаб чиқариб, Бикини ҳамда Эниветок ороллари ядро қуролларини синаб кўриладиган полигонга айлантирилганлиги «васийликка» олган америкаликларнинг дастлабки ишларидан бири бўлди. Бундай синовлар микронезияликлар учун, Тинч океан ҳавзасида яшовчи бошқа халқларнинг ҳам вакиллари учун қандай оқибатлар келтириб чиқарганлигини бутун жаҳон билади. Микронезияликлар ўз еридан зўрлик билан сургун қилиниши, атроф-муҳитнинг заҳарланганлиги билан боғлиқ оғир оқибатларни шу пайтгача ўз бошидан кечириб келмоқда. Бу эса микронезияликларнинг ҳозирги ва келажакдаги авлодлари ҳаёти ва сиҳат-саломатлигини жиддий хавф остида қолдиради.

АҚШ Микронезияда ўз ҳарбий фаолиятини кенгайтирмоқда. У келажакда оролларда ўз ҳарбий кучларини сақлаб қолиш каби фавқулодда ҳуқуқларни қўлга киритишга интилаётганлигини яширмаётир. АҚШ шу мақсадда васийликдаги территория айрим қисмларининг аҳолисига узоқ муддатга мўлжалланган ҳарбий битимларни тиқиштирмоқда. Бу битимларга мувофиқ Пентагон ракета техникасини синаб кўриш учун оролларда яратилган полигонларни, ҳарбий денгиз базаларини, стратегия авиацияси аэродромларини ва бошқа ҳарбий объектларни сақлаб қолиб, кенгайтира олади, бу ерларда ядро қуролини, химиявий ва оммавий қирғин қуролининг бошқа турлари сақланадиган омборларни қура олади. Буларнинг ҳаммаси аслида васийликнинг асосий вазифаси Қўшма Штатлар томонидан поймол этилаётганлигини кўрсатади. БМТ Уставига мувофиқ васийликнинг асосий вазифаси халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашдан иборат. АҚШ Микронезияда шу вақтгача амалга ошириб келган тадбирлар ва хусусан унинг кейинги вақтларда ана шу территорияга нисбатан амалга ошираётган чоралари фақат Микронезия халқини эмас, шу регионга туташ мамлакатларнинг ҳам халқларини жиддий хавф остида қолдиради.

АҚШ Микронезия халқининг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини назар-писанд қилмай БМТ мандатини ниқоб қилиб олиб, Тинч океандаги оролларга нисбатан уларни абадий ўз мустамлака ерларига ва Тинч океаннинг Ғарбий қисмидаги ҳарбий-стратегик плацдармига айлантиришга қаратилган сиёсатни ўтказиб келмоқда. АҚШ бу территория халқини суверен ҳуқуқлардан маҳрум этиш, Микронезияни парчалаб юборишга интилмоқда.

Мариан ороллари учун «ҳамкорлик» ва Палау, Микронезия федератив штатлари ва Маршалл ороллари учун «эркин ассоциация» ниқоби остида янги мустамлакачилик статуси Микронезиянинг айрим қисмларига мажбуран тиқиштирилган. Бу эса халқларнинг тақдирини мустамлакачилар таланчилигининг энг разил даврлари учун характерли бўлган ва БМТнинг кўпдан кўп қарорларида қатъиян рад этилган методлар ёрдамида ҳал этишдан иборат қонунга хилоф уринишдан бошқа бир нарса эмас. АҚШнинг тазйиқи остида Микронезиянинг айрим қисмларига тиқиштирилган ҳар қандай «овозга қўйишлар» ва «референдумлар» ҳам, уларнинг натижаларини васийлик кенгашида тасдиқлатиб олиш йўлидаги уринишлар ҳам ҳозирги АҚШ маъмурияти Микронезия халқининг чинакам ўз тақдирини ўзи белгилаш, озодлик ва мустақилликдан иборат дахлсиз ҳуқуқлари амалга оширилишига йўл қўймаслик мақсадида таҳдид ва дўқ-пўписа қилишнинг энг макрли воситаларини қўлланаётганлиги каби яққол фактни яшира олмайди.

АҚШнинг Микронезияга нисбатан БМТ Уставига хилоф бўлган ғайри қонуний хатти-ҳаракатлари БМТга очиқдан очиқ дағдаға қилиш бўлиб, жаҳон жамоатчилигини ғазаблантирмай ва унинг норозилигига сабаб бўлмай қололмайди. БМТ Бош Ассамблеяси Микронезиянинг бутунлигини сақлаш зарурлигини бир неча бор эътироф этди, ўзининг мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги тарихий декларациясида эса «мустамлака территорияларнинг миллий бирлиги ва территориал бутунлигини қисман ёки тўла равишда бузишга қаратилган ҳар қандай уринишлар»ни қоралади.

АҚШнинг бир томонлама ҳаракатлари БМТ Устави қоидаларига ҳам тамомила хилофдир. Бу қоидалар стратегик жиҳатдан васийликка олинган Микронезия каби территория статуси хавфсизлик кенгашининг қарори билангина ҳар қандай тарзда ўзгартирилиши кераклигини очиқдан очиқ кўзда тутади.

Вужудга келган ҳозирги шароитда БМТнинг Устави ва БМТ қарорларидан келиб чиқадиган мажбуриятлар унинг бошқарувчи ҳокимияти томонидан бажарилишини таъминлаш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўриш, васийликдаги территориянинг тамомила ўзлаштириб олинганлиги факти олдида жаҳонни томошабин қилиб қўйиш борасидаги уринишларга йўл қўймаслик ва бу территориянинг жафокаш халқига ўзининг ягона мустақил давлатини вужудга келтириш, ҳарбий ва бошқа янги мустамлакачилик кишанларидан, келажак учун хавфсирашдан холи бўлган тинч ҳаёт барпо этиш каби қонуний ҳуқуқини амалга оширишига ёрдам бериш — БМТнинг бевосита бурчидир.

ҲИНД ХАЛҚИНИНГ ҚЎШ БАЙРАМИ

Бугун ҳинд элида катта тантана. Ҳар йили дўст ҳинд халқи август ойида икки шонли ва тарихий сана: 9 августда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланган кунни, 15 августда эса Мустақиллик кунини кенг нишонлайди.

Маълумки, асрлар давомида қадимий ҳинд эли империализмнинг мустамлакачилик зулми остида эзилиб келди. Очлик ва қашшоқлик, саводсизлик ва қолоқлик Ҳиндистонга икки аср давом этган инглиз мустамлакачилигининг мероси бўлиб қолди. Ҳинд халқининг олиб борган миллий-озодлик кураши туфайли мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий ривожланиш йўлига чиқиши буларнинг ҳаммасига чек қўйди.

Мустақил ривожланишнинг ўтган йилларида Ҳиндистон ҳамма соҳаларда ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Авиасозлик, электроника, кемасозлик, атом энергетикаси каби саноат тармоқлари вужудга келди. Бугун Ҳиндистонда ернинг сунъий йўлдошлари фазога учирилмоқда, металлургия комбинатлари, атом реакторлари қурилмоқда, электрон-ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарилмоқда. Маданият, маориф ва қишлоқ хўжалиги соҳаларида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди.

Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатлар Ҳиндистон республикаси билан биринчи бўлиб яхши қўшничилик ва ҳамкорлик алоқаларини ўрнатдилар. Буни ҳинд халқи яхши билади. Жумладан, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистоннинг кўп томонлама ҳамкорлиги турли социал тузумларга мансуб давлатлар тинч-тотув яшашининг намунаси, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигининг муҳим омилидир. Масалан, Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган Бхилаи ва Бокародаги металлургия комбинатлари Совет — Ҳиндистон дўстлиги ва алоқаларининг рамзи бўлиб қолди. «Ҳинд — Совет ҳамкорлиги, — деб айтди шу муносабат билан Ҳиндистон бош министри Индира Ганди, — тинчликни таъминлашда ва халқаро ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим омил бўлиб турибди».

Шу кунларда мамлакатимизда, жумладан республикамизда ҳам Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги ўтказилмоқда. Ана шу муносабат билан дўстлик кечалари, кинокўриклар, лекциялар, концертлар бўлиб ўтмоқда, кўргазмалар очилмоқда.

Дўстлик ойлиги Ҳиндистонда ҳам кенг кўламда нишонланмоқда. Яқинда Деҳлида «Ҳиндистон ва социалистик дунё» деб номланган катта кўргазма очилди.

Совет кишилари ушбу тантанали кунларда қўшни ва дўст ҳинд элига ўзларининг алангали табрикларини йўллайдилар.

Т. СОЛИЕВ.

Суратда: Ҳиндистоннинг энг сердарахт ва гўзал шаҳарларидан бири — Деҳли шаҳри. Ҳозир шаҳар территориясининг учдан бир қисмини оромгоҳ боғлар ва хиёбонлар қамраб олган. Улар деҳлиликларнинг севимли дам олиш жойлари ҳисобланади.

ТАСС фотохроникаси.

АГРЕССИЯ, ДЎҚ-ПЎПИСА ВА ТАҲДИД ҚИЛИШ СИЁСАТИГА ҚАРШИ

СОВЕТ ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИ БАЁНОТИ

Совет жамоатчилиги АҚШнинг Марказий Америкада агрессив авантюристик ҳаракатларини кучайтираётганлигига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдиради. Бунда Никарагуа Республикаси нишонга олинган асосий майдон бўлиб қолди.

Энг йирик империалистик давлат тинчликсевар кичик бир давлат соҳилларига ўзининг ҳарбий денгиз флотини юбормоқда, бу мамлакатнинг чегаралари яқинида қуруқликдаги қўшинларнинг машқларини ўтказмоқда. Ана шу машқлар баҳонаси билан Америка қўшинларининг бир неча минг кишилик қисми узоқ муддатни кўзда тутиб, қўшни Гондурасга келтирилмоқда. Марказий разведка бошқармаси ва Пентагон контрреволюцион шайкаларни таъминламоқда ва уларга таълим бермоқда. Бу шайкалар тўда-тўда бўлиб, Никарагуа территориясига бостириб кирмоқдалар, тинч аҳолига қарши террор ва жабр-зулм қилмоқдалар, иқтисодий диверсиялар ва бошқа хилдаги қўпорувчилик ҳаракатлари билан шуғулланмоқдалар.

АҚШ регионда ўз ҳарбий кучларини зўр бериб кўпайтирмоқда, Сальвадор ва Гватемаладаги реакцион режимларга тобора кўп ҳарбий ёрдам бермоқда. АҚШ Гондурасни Никарагуага қарши янги иғвогарликларни тайёрлаш учун бир майдонга айлантирмоқда. Гондурас территориясида Марказий Америкадаги халққа душман бўлган режимларнинг ҳарбий хизматчиларига таълим бериш учун Америка маркази вужудга келтирилган, АҚШ базалари ва аэродромлари қурилмоқда.

Вашингтон муттасил таҳдид ва туҳмат тошини ёғдирмоқда. Бундан мақсад — неча ўн йиллар мобайнида биринчи марта эркин ва мустақиллик шароитида яшаётган Никарагуа ҳукуматига ва унинг халқига дўқ-пўписа қилишдир. Никарагуа АҚШ гумаштасининг диктатурасига барҳам берганлиги ва Американинг буйруғига хилоф равишда ўз ҳаётини барпо этишни истаётганлиги учун АҚШ уни кечира олмайди.

Социалистик Куба сурбетларча хуружлар объекти бўлиб қолди. Америка маъмурияти Куба регион мамлакатларининг ишларига «аралашмоқда» деган сохта баҳона билан Кубага қарши душманлик хуружларини кучайтириб, тинч бунёдкорлик меҳнати билан шуғулланаётган куба халқига халақит беришга интилмоқда.

Никарагуа ҳукуматининг конструктив позицияси туфайли Марказий Америкадаги аҳволни тинч йўл билан тартибга солиш истиқболи очилган бир пайтда АҚШ иғвогарлик мақсадларини кўзда тутган ҳарбий машқларни кучайтирганлиги каби факт ҳам АҚШ ниятларининг чинакам, агрессив характерини тасдиқлайди. АҚШ Кубанинг, шунингдек Мексика, Колумбия ва бошқа мамлакатларнинг можарони бартараф қилиш ва кескинликни тугатиш мақсадини кўзда тутган тадбирларини барбод этишга интилмоқда.

Шу тариқа, Вашингтон бошқа давлатларнинг ички ишларига сурбетларча аралашиш, уларнинг суверенитетини беҳаёлик билан поймол қилиш, ўзига мақбул бўлган тартибларни уларга тиқиштириш ҳуқуқига эга бўлиш учун уринмоқда. АҚШнинг раҳбар арбоблари Марказий Америка мамлакатлари қандай ижтимоий тузумга эга бўлишлари кераклигини уларга кўрсатиб бериш ниятларини ҳам яширмаяптилар. Буларнинг ҳаммаси халқаро ҳуқуқни, давлатлар ўртасидаги муносабатларни тартибга солувчи ҳамма томонидан эътироф этилган нормаларни тамомила назар-писанд қилмасликдан бошқа бир нарса эмас.

Рейган маъмуриятининг милитаристик йўли унинг жаҳондаги вазиятни кескинлаштиришга қаратилган умумий йўналишини акс эттиради. Бу йўл бутун жаҳондаги тинчликсевар ва демократик жамоатчиликни ғазаблантирмоқда. Бу йўл Қўшма Штатлар жамоатчилиги ўртасида, конгресс доираларида тобора қаттиқ норозиликка дуч келмоқда.

Совет кишилари ўз озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган мард Никарагуа халқи билан, қардош социалистик Куба билан, Марказий Америка халқлари билан бирдам эканлигини изҳор қиладилар. Улар АҚШнинг агрессив ҳаракатларига чек қўйилсин, деб қатъий талаб қилмоқдалар, региондаги кризисли ҳолатнинг тинч йўл билан бартараф қилинишини ёқлаб чиқмоқдалар, Никарагуа ҳукумати илгари сурган таклифларни қўллаб-қувватламоқдалар. Биз: «Никарагуадан қўлингни торт!» деб талаб қиламиз.

Лотин Америкаси мамлакатлари билан дўстлик ва маданий ҳамкорлик Совет уюшмаси

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети

Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи

СССР ёшлар ташкилотлари комитети

Тинчликни ҳимоя қилувчи Совет комитети

Совет хотин-қизлари комитети

СССР Журналистлар союзи

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети

Уруш ветеранлари Совет комитети

СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой жамиятлари союзи

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

«ТИТАНИК» ИЗЛАНМОҚДА

Аср бошларида Шимолий Атлантикада ғарқ бўлган катта пассажир кемаси — «Титаник» фожиаси кўпдан буён кишиларнинг бошини қотириб келмоқда. Маълумки, «Титаник» 1912 йилда айсберг (сузувчи муз тоғи) билан тўқнашиб, Нью-Фаулендд оролидан 95 миль жануби-шарқда ғарқ бўлганди. Ўшандан бери «Титаник»ни топиб, унинг пўлат сандиғидан миш-мишларга кўра жуда катта бойликларни чиқариб олиш учун неча бор уриниб кўрилди. Лекин океаннинг чуқурлиги, туби рельефининг мураккаблиги, инжиқ об-ҳаво кўпдан кўп тадқиқотчилар ва хазина изловчиларнинг ҳаракатларига монелик қилиб келди. Ҳозир эса Колумбия университетининг (АҚШ) қидирув кемаси океан сирини очишга уринмоқда. Экспедиция аъзолари кема тахминий ҳалокатга учраган жойда учта сув ости объектини аниқладилар. Улар яқин кунларда телевизион аппаратлар ёрдамида бу объектларни кўздан кечиришмоқчи бўлишяпти.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **БУДАПЕШТ.** Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутнинг тез барҳам топаётганлиги ҳозирги Венгрияга хос хусусиятларнинг бири бўлиб қолди. Кейинги 20 йил мобайнида республика қишлоқларининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. Қишлоқларда барча қулайликлар, томорқа участкаларда хўжалик иморатлари бўлган уйлар кўплаб барпо этилмоқда. Қишлоқ мактаблари, болалар боғчалари ва яслилар шохобчаси анча кенгайди.

✦ **ЛОНДОН.** Ольстерда инглиз солдатининг ўқидан ҳалок бўлган 22 яшар католик Томас Рейлини дафн этиш маросими М. Тэтчер бошлиқ консерваторлар ҳукуматининг сиёсатига қарши оммавий норозилик намойишига айланди. Неча юзлаб кишилар мотам маросимида қатнашиб, Белфаст кўчаларидан ўтдилар. Католиклар геттосида Британия «хавфсизлик кучлари»нинг террор тактикасига жавобан бомбалар портлатилмоқда, ағдариб ташланган автомашиналар гуриллаб ёнмоқда, ўқ овозлари эшитилмоқда, полиция ва қўшинлар билан тўқнашувлар давом этмоқда.

✦ **НЬЮ-ЙОРК.** БМТ Хавфсизлик Кенгаши Чад теварагида рўй бераётган вазиятни яна муҳокама қила бошлади. Маълумки, бу мамлакатда содир бўлаётган воқеаларга империалистик кучларнинг аралашаётганлиги тобора кенгайиб, хатарли тус олмоқда. Қўшма Штатлар, Франция ва уларнинг гумашталари Чаддаги ички можародан Африка халқларига қарши ўз мақсадлари учун фойдаланишга уринмоқдалар.

✦ **ГАВАНА.** Гватемаладаги ватанпарвар кучларнинг «Серигуа» ахборот агентлиги ўз эшиттиришларини мунтазам равишда бошлаб юборди. Мамлакат ичкарисида ишлаётган тараққийпарвар чет эл журналистлари группаси бу агентликни ташкил этган эди. Хавфсизлик мулоҳазаларига кўра, ана шу журналистларнинг номлари сир сақланади.

(ТАСС).

САНЪАТ ОЛАМИДА

ПОЙТАХТ ПРЕМЬЕРАЛАРИ

«ҲАЗРАТИ ИНСОН» САҲНАДА

«Ҳурмат Белгиси» орденли Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати — Охунбобоев номидаги республика ўзбек ёш томошабинлар театри жонажон Тошкентимизнинг 2000 йиллик юбилейига ажойиб совға тайёрлади. Театр коллективи Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Раҳмат Файзийнинг совет халқлари бузилмас дўстлигини, инсонга чексиз меҳр-муҳаббатни улуғловчи «Ҳазрати инсон» романи асосида тайёрланган икки пардали «Ўз уйингдасан» драмасини томошабинлар эътиборига ҳавола этди. Романни драматург Машраб Бобоев инсценировка қилган. Уни театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Маҳкам Маҳамедов саҳналаштирди. Рассом М. Димов асар руҳига мос безаклар ишлади. Спектаклда композиторлардан Румиль Вильданов, Мирсодиқ Тожиев, Тўлқин Қурбонов музикаларидан фойдаланилган.

Томошабинлар Ўзбекистон ССР халқ артистлари М. Йўлдошева, М. Ҳамидова, О. Толипов, В. Қодиров, республикада хизмат кўрсатган артистлар Б. Нурмуҳамедов, Ҳ. Саъдиев, С. Саъдуллаева, Л. Саъдуллаев, шунингдек театрнинг иқтидорли ёш актёрлари ижросидан мамнун бўлмоқдалар.

«ҚРИМ «ТОНГЛАРИ» ОЛҚИШИ

Бутуниттифоқ «Қрим тонглари» фестивалининг қатнашчилари ва меҳмонлари тошкентлик хонандалар — Наталия Нурмуҳамедова, Мавлуда Аслонхўжаева, Юрий Мушеевларни энг яхшилар қаторига қўшдилар. Уларнинг учови донг таратган «Қрим тонглари» фестивали доирасида ўтган социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари қўшиқларини энг яхши ижро этишга бағишланган III Бутуниттифоқ конкурсининг лауреатлари бўлди. Фестиваль Ялтада бўлиб ўтди. Кўпдан кўп қўшиқ санъати шинавандаларини йиққан бу ижодий мусобақада ғолиб чиқиш, айниқса, қийин эди: томошабинларнинг ҳис-туйғулари ва фикрлари РСФСР халқ артисти Ян Френкел бошчилигидаги жюри қарорларида ҳам муҳим роль ўйнади. Жюри учта соврин ўринни ёш қўшиқчиларимизга берди. Улар фестиваль қатнашчиларини вокал санъати билан ҳам, артистлик қобилиятлари билан ҳам, репертуарларининг бойлиги билан ҳам мафтун этдилар.

Республика телевидениеси ва радиосининг солисти Наталья Нурмуҳамедова қўшиқларига бу конкурсда биринчи мукофот берилди. Унинг репертуарида тошкентлик композиторлар В. Милов ва Э. Солиҳовнинг «Жонажон ўлка» ва «Қиз бола» қўшиқлари, поляк автори Я. Команнинг, кубалик музикачи М. Ганалоннинг, болгар композитори С. Димитровнинг қўшиқлари бор.

Иккинчи ва учинчи ўринларни олган Мавлуда Аслонхўжаева ва Юрий Мушеев Тошкент театр-рассомчилик институтининг студентларидир. Уларнинг ижросида ўзбек, рус, афғон, вьетнам, куба қўшиқлари янграганида томошабинлар Мавлуда билан Юрийни узоқ вақт олқишладилар.

Хоразм область филармониясининг вокал-инструментал «Сабо» ансамбли шу музика байрами қатнашчилари учун таъсис этилган махсус мукофотларга сазовор бўлганлар орасида бўлди.

(ЎзТАГ).

✦ СССР ва Ҳиндистон ҳукуматлари ўртасидаги мавжуд шартномага мувофиқ Ю. А. Гагарин номидаги Космонавтларни тайёрлаш марказида ҳиндистонлик космонавтлар совет-ҳинд космик парвозига тайёрланмоқдалар. Суратда: Ю. А. Гагарин номидаги Космонавтларни тайёрлаш маркази бошлиғи СССР космонавт-учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони Г. Т. Береговой (ўртада) ҳиндистонлик космонавтлар Равиша Марьхотру (чапда) ва Ракеша Шарму билан бирга. А. Пушкарев фотоси. (ТАСС).

«ЖУРНАЛИСТ-84»

«Правда» газетаси ва СССР Журналистлар союзининг нашри — «Журналист» журнали чиқа бошлаганига 60 йилдан кўпроқ вақт ўтди. Журнал фақат оммавий-ахборот ва пропаганда воситаларининг ходимларигагина эмас, айни чоғда матбуот ҳаёти билан қизиқувчи ўқувчиларнинг жуда кенг доирасига — партия ходимларига ҳам, ишчи ва қишлоқ мухбирларига ҳам, зиёлиларга ҳам мўлжаллангандир.

Нашр ўзини журналистика соҳасида ишлаётган ҳар бир кишининг ғоявий-назарий савиясини ҳамда касб маҳоратини оширишга ёрдам беради. «Журналист» саҳифаларида газета ва журналларимизнинг, радио ва телевидениенинг амалий тажрибаси атрофлича таҳлил қилиниб ва умумлаштириб турилади. Уларни янада тараққий эттириш имкониятлари муҳокама қилиб борилади, журналистлар ва матбуот жонкуярларининг ижодий фаолияти қонуниятлари очиб берилади, уларга янги мавзуларни қидириб топиш ва мушоҳада қилиш борасида ёрдам берадиган материаллар эълон қилиб турилади.

Журнал матбуотимиз КПСС XXVI съезди қарорларини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини бажаришга меҳнаткашларни қай тариқа сафарбар этаётганлиги ҳақида, экономика ва фаннинг, маданият ва турмушнинг энг муҳим ва долзарб масалаларини қандай ёритаётганлиги ҳақида мунтазам равишда ҳикоя қилиб туради, ҳозирги замон воқелигининг ранг-баранг ҳодисалари; жараёнлари ва тенденциялари тўғрисида тасаввур беради.

Журнал саҳифаларида мунтазам равишда бериб борилаётган обзорлар, мақола ва рецензиялар редакцияларнинг штатида ва штатдан ташқари ходимларига йўл қўйилаётган хато ва камчиликларни бартараф этиш, ижодий маҳсулот «цехи»да ютуқларга эришиш имконини бермоқда. «Журналист» саҳифаларини варақлаб, матбуот тўғрисида, унинг чиқишлари самарадорлиги тўғрисида халқ хўжалиги тармоқларининг раҳбари ёки партия ходими, таниқли ёзувчи ёки машҳур актёр, олим ёки рассом қандай фикрда эканлигини билиб олиш мумкин. Журнал ўқувчини машҳур совет публицистларининг, очеркчи, фельетончи журналистларнинг ижодий лабораторияларига олиб киради, уларнинг иш услублари ва методлари билан таништиради.

Журнал матбуот кадрларини тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш проблемалари бўйича ҳам кўплаб мақолалар эълон қилиб туради. Редакцияларнинг ёш ходимлари ва бошловчи авторлари, журналистика факультетларининг студентлари ва абитуриентлар учун, матбуот ходими ҳаётини эндигина бошлаётган ёки шу соҳага ўзини бағишламоқчи бўлган барча кишилар учун журнал саҳифаларида **«Ёш журналист клуби»** очилган.

Журналда қардош мамлакатлар матбуоти принциплари билан ва чет элларда чиқадиган прогрессив нашрлар билан, буржуа матбуотининг кирдикорлари билан таништирувчи **«Планета»** бўлими кенг ўрин эгаллайди. Унда таниқли чет эл публицистларининг, совет халқаро журналистларининг очерклари, мақолалари, памфлетлари бериб борилади.

Журналда ўқувчиларнинг хатларига кенг ўрин берилади. Ўқувчилар билан кенг миқёсдаги ёзишмалар муҳим ғоялар ва мавзуларга асос бўлмоқда. Улар редакциянинг жорий ва перспектив планларида фақат ҳисобга олинибгина қолмасдан, **журнал-ўқувчи-журнал** алоқасининг бевосита ифодаси сифатида вужудга келган амалга оширилаётган **«Резонанс»** бўлимининг негизини ташкил этади. Журналда **«Мактуб йўлга чорлади», «Откликлар», «Почта», «Журналхон савол беради»** каби доимий рубрикалар бор.

Ватан журналистикасининг тарихига оид ҳали номаълум саҳифалар билан таништирадиган, унинг таниқли вакиллари ҳақида ҳикоя қиладиган ҳамда қадимий нашрларда босилган қизиқарли ахборотларни кўчириб босадиган нашрлар бўлими журналхонларда яхши таассурот қолдирмоқда.

«Журналист» анча замонавий офсет усули билан ойига бир марта чиқади. У рангдор ва оқ-қора фотосуратлар билан безатиб борилади.

Совет Иттифоқидаги бош нашрларга бўлгани каби «Журналист» журналига ҳам 1984 йил учун обуна қабул қилиш бошланди. Обуна иш ва ўқиш жойларида, «Союзпечать»нинг обуна қилиш пунктларида, агентликлари ва бўлимларида, почтамтлар ва алоқа бўлимларида жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинмоқда. Бир йилга обуна баҳоси 7 сўм 20 тийин.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ОМОНАТ КАССАЛАРИ — СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА

ҲИСОБ-КИТОБ ЧЕКИ — харид пулини тўлашнинг ишончли ва қулай формасидир.

Магазиндан харид қилинган қимматбаҳо саноат маҳсулотлари учун ҳақ тўлашда СССР Давлат меҳнат омонат кассаларининг ҳисоб-китоб чекларидан фойдаланиш қулайдир.

Қиймати 200 сўмдан ортиқ бўлган ҳар қандай товар ҳақини чек билан тўлаш мумкин. Бу ҳолда чек эгаси ёнида анча-мунча пулни олиб юриш заруратидан ҳалос бўлади.

Ҳисоб-китоб чеклари омонатга қўяётган нақд пулингиз эвазига ёки омонат кассасида сақланаётган жамғармангиз ҳисобига марказий омонат кассасида ёки биринчи разрядли омонат кассада берилади.

Сизнинг истагингизга кўра чек ўзга шахс номига ёзиб берилиши ҳам мумкин. Қаерда берилганлигидан қатъи назар, ҳисоб-китоб чеки 2 ой мобайнида мамлакатнинг исталган бир шаҳари ёки районидаги магазиндан товар сотиб олиш учун яроқлидир.

Агар қандайдир сабабларга кўра белгиланган муддатда чек фойдаланилмаган бўлса, у шаҳар ёки районнинг марказий омонат кассасига ёки қаерда олинган бўлса, ўша ердаги омонат кассасига қайтарилиши зарур. Бундай ҳолларда чекнинг миқдори эгасининг хоҳишига кўра омонатга қўшиб қўйилади ёки нақд пул билан тўланади.

Ҳисоб-китоб чеки — номи ёзилган ҳужжат бўлиб, унинг йўқолиб қолиши пулга ҳеч қандай таъсир кўрсатмайди.

ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БОШ БОШҚАРМАСИ.

●

КИРОВ РАЙОНИДАГИ КОНСТРУКТОРЛИК — ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИГА

ИШГА ТАКЛИФ ЭТИЛАДИЛАР

машинистка-иш юритувчилар, механика йиғув ишлари слесарлари, фрезерчилар ва токарлар, автоматикани созлаш бўйича мутахассислар, етакчи инженерлар, катта инженерлар, инженерлар, техниклар, 4 ва 6 разрядли слесарлар, 5ва 6 разрядли газ-электр пайвандловчилар, холодильниклар энергетиги, техника хавфсизлиги инженери.

Мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.

ПУЛ ҚУТУРТИРГАНЛАР

ФЕЛЬЕТОН

Андижонликлар Муқимийга тақлид қилиб: «ош есалар ўртада сарсон илик, Қосим чироқ ёғи-ю, Умаржон пилик» деб нақл қилиб юришибди. Бунинг сабаби бор. Умарали Ленин районидаги 13-магазинда туппа-тузук ишлаб юрарди. Нопок ишларга қўл урди-ю, ақлу хушини йўқотди, харидорларнинг тийинидан, тарозидан уриб қолиш балосига йўлиқди. Бора-бора бу ҳам камлик қилиб, мўмайроқ ўғирликка бошини тиқа бошлади. Ахир, ҳар куни унинг магазинига неча ўн минг сўмлик мол кириб, неча ўн минг сўмлик мол чиқиб туради.

Аралаш моллар магазини бўлганидан кейин озиқ-овқат маҳсулоти дегани «тўкиларкан», «эриб кетаркан», «қурт тушаркан», «сичқон еркан», газлама, тайёр кийим дегани эса «эскираркан», «брак бўларкан», узоқ туриб қолгани учун нархи пасайтириларкан. Умарали бу «имтиёз»лардан имкони борича фойдаланиб турди. Бундан ташқари камёб молларни енг ичида олиб турган чайқовчилардан ёстиқдай-ёстиқдай улуш оладиган бўлди. Бора-бора Умарали осон пул топишнинг сиру асрорини чунонам ўрганиб олди-ки, қанча-қанча олғирларга дарс берадиган бўлди. Халқ ўртасида уни «Умарали юлғич» дейдиган бўлишди.

Энди Қосимнинг таърифини эшитинг. Унинг ҳам иши ёғлиққина: шу райондаги 18-болалар дунёси магазинида мудир. Гарчи Қосим билан Умаралининг иши бир-биридан фарқ қилса-да, аммо пул топиш йўллари, қадам олишлари ўхшаш, худбинлик, қаллоблик, юлғичликда бири-бирига устоз бўлишликка ярайди. Қосимбойнинг Умарали юлғичдан устунлиги шундаки, у қўш хотинли бўлишига қарамай, хушрўй аёлларни кўрганида ўзини йўқотиб, улар билан хуфёна базм қилишни яхши кўради, ҳатто эл кўзидан, назаридан чўчимай, эрта-ю, кеч «Олтин водий» ресторанидан чиқмайди. Қосим официанткаларга ҳам отнинг қашқасидай маълум: унинг Қосим отини улуғлаб «Қосимбой» деб аташади.

Ҳаром-хариш йўллар билан топилган пуллар юлғичларга ором бермас, уларни ҳовлиқтирар, қутуртирарди.

Пулдор бойваччалар магазинни истаган вақтда ёпиб қўйиб, кайфу сафо қилгани кетиб қолишарди. Харидорлар эса кута-кута тоқатлари тоқ бўлиб, олисроқдаги магазинларга боришга мажбур бўлишарди. Бу ҳақда бир неча марта Ленин район матлубот жамиятига арзномалар ёзилса-да, нимагадир бу арз-додлар қумга сингган сувдек зим-зиё бўлиб кетаверди. Унга сари Умарали юлғич билан Қосимбойлар босар-тусарини билмай, одамларни назар-писанд қилишмас, маишатдан бош кўтармас эдилар. Умарали ҳар сафар ана шундай маишатбозликдан маст-аласт қайтаркан, ҳамтовоғи Қосимбойга мағрур боқиб: «буёғига ҳам пири-жамшид мададкор бўлаверсин» дерди.

Икки ҳаромхўр ҳеч кимдан тап тортмай ошкора мақтанар, чиранарди. Шу билан халқнинг «ола қарға қағ этади, ўз кўнглини чоғ этади» деган мақолини эслатарди. Шундай мақтанчоқликнинг бирида кейин «чироқ ёғи» билан «пиликвой» магазинга қулф осиб, икковлон машинага ўтиришди. Енгил машина қанот пайдо қилиб учди-ю, тўппа-тўғри Ленин районидаги «Правда Востока» колхозида яшовчи Ўринбой Аҳмадалиевнинг ҳовлисига келиб қўнди. Бу ерда катта базми-жамшид бўлаётган эди.

Иккала магазинчи «пири жамшидга» хаёлан чўтал ажратиб, ишга киришиб кетишди. Аммо бу сафар «пир»лари улардан юз ўгирди, ишлари юришмади. Оқибатда Умарали Эргашев билан Қосим Ҳамроқулов бор-йўғидан ажралиб, гандираклаганларича даврадан чиқиб кетишга мажбур бўлишди...

Энди гапнинг буёғини эшитинг. Эртасига Асакада дув-дув гап тарқалди: — нима дейсан, Умарали билан Қосимбойнинг ҳолига маймунлар йиғлаётганмиш. Улар магазиннинг пулини бой беришганмиш...

Бу гапларнинг бир учи Ленин район матлубот жамияти правлениесининг раиси Раҳмон Рўзиевнинг қулоғига ҳам етди.

— Нима, нима? — Рўзиевнинг кўзлари олайиб, ўрнидан туриб кетди. — Умарали-я?! Қосимбойвачча-я?! Бўлмаган гап!!!

— Нега бўлмас экан, — дейишди унга. — Уларнинг аслида кимлигини ўзингиз биласиз-ку. Шундай бўлгандан кейин...

— Ишонмайман, — деб ўз сўзида туриб олди раис. — Умарали билан Қосимбой унақа бор-йўғидан ажралиб қолаверадиган ландавурлардан эмас.

Бироқ кўп ўтмай раис сувга тушган нондай бўшашиб шилқ этиб ўтириб қолди. Чунки унга эркатойларнинг ҳақиқатан ҳам давлат мулкига хиёнат қилишганини ҳужжатлар билан тасдиқлаб беришган эди. Хўш, энди нима қилиш керак? Рўзиевнинг боши қотди. Уларнинг баҳридан ўтай деса оёқ-қўли чаққон, гоҳо унча-мунча чиқимни писанд қилмайдиган шундай «беозор» ходимларни кўзи киймайди. Баҳридан ўтмай деса, бу воқеа район чегарасидан чиқиб, бутун Андижон областига тарқалиб кетяпти. Наҳотки, бир иложини топиб, уларни қаноти остида сақлаб қолишнинг уддасидан чиқолмаса?

Шу ўйлар билан Рўзиев бир ойгача нима қилишини билмай тайсалланиб юрди. Юрди-ю, бироқ юқори ташкилотлар бу ишга аралашганидан кейингина уларнинг тазйиқи билан бойваччаларнинг магазинига ревизия юборишга мажбур бўлди. Тафтишлар ҳам орадан кўп ўтмай Умарали Эргашев мудирлик қилган магазинда 77490 сўмлик, Қосим Ҳамроқулов мудир бўлган магазинда эса 34212 сўмлик камомад борлигини аниқлаб беришди.

Бу бой берилган ўша пуллар эди. Ҳеч бир қаллоблик, ҳар қандай ҳаромхўрлик жазосиз қолмаганидек. У. Эргашев билан Қ. Ҳамроқулов каби шахслар ҳам энди жазоларини тортишлари табиий, албатта.

Фельетонимизга сўнгги нуқтани қўйишдан олдин ҳурматли газетхонлар диққатини яна бир ажабтовур ишга жалб қилмоқчимиз. Таёқнинг икки учи бўлганидай, текширишимиз жараёнида бу хунук воқеанинг ҳам икки учлиги, — унинг бир учи содир бўлаётган жиноий ишларга уланган бўлса, иккинчи учи район матлубот жамияти раҳбарларига, тўғрироғи, уларнинг ўта беғамлиги, масъулиятсизлиги ва ўзбошимчалигига уланиб кетгани маълум бўлиб қолди. Мана, фикримизни тасдиқлайдиган мисоллар: Район матлубот жамиятида савдо соҳасида ишлаётганларнинг 56,8 проценти махсус маълумотга эга бўлмаган кишилардир. Бу ерга савдо ишидан бехабар шахслар ин қуриб олишган. Олий маълумотли педагог О. Муталипов райПОда савдо бўйича раис ўринбосари, агроном А. Усмонов бош бухгалтер, юрист М. Шалимова савдо бўлимининг бошлиғи ва ҳоказо.

Савдо тармоқларида малакали раҳбарлик ва назоратнинг йўқлиги туфайли магазинларда давлат интизоми бўшашиб кетган. Қишлоқ дўконларида ноёб молларни магазинчилар ўзлари истаган нархда пуллашяпти. Бир марта ўтказилган текширишдагина 20 та магазинда камёб моллар яшириб қўйилганлиги, харидорлар ҳақига хиёнат қилинаётганлиги аниқланди.

Кейинги йилларда районда бир қанча юлғичлар устидан жиноий иш қўзғатилиб, айримлари ишдан четлатилиб, жавобгарликка тортилди.

Район матлубот жамияти икки ярим йилдан буён товар обороти планини бажаролмай, аҳоли жон бошига товар сотиш бўйича Андижон областида энг оҳирги ўринга тушиб қолди.

Биз бу ўринда савдо қоидаларининг қўпол бузилаётгани ҳақидаги кўпдан кўп мисолларни санаб ўтирмадик. Чунки, буларнинг ҳаммаси матлубот жамияти правлениесининг раиси Раҳмон Рўзиевнинг ўзига ҳам ёд бўлиб кетган. Бу ишлар ўз атрофига тўплаб олган ва юлғичликда ном чиқарган таниш-билишларидан чиқаётганини, уларнинг «раис акахонимиз ҳам, тафтишчилар ҳам ўзимизники, ҳар қанча номаъқулчилик қилганимиз билан ҳеч ким мушугимизни пишт демайди», деб таралла-бедод юришганини ҳам у яхши билади. Билади-ю, аммо овозини бир парда бўлса ҳам кўтариб гапиролмайди. Негаки... Бир балоси бўлмаса шудгорда қуйруқ не қилур, деган гап бекорга айтилмаган-ку. Тушунгандирсиз...

Кўза кунда эмас, кунида синишини, жиноятнинг охири ҳамиша вой бўлишини яхши билган Раҳмон Рўзиевнинг гўё ҳеч нарса содир бўлмагандай бепарво юриши шу ишдан бохабар бўлган кўп кишиларни ҳайратга солганди. Буни қарангки, унинг хотиржамлиги тагида яна бир сир бор экан. Кўп ўтмай «қорлар ёғиб, излар босилди», яъни Ленин район матлубот жамияти правлениеси раисининг тепасида тўпланган қора булутлар оппа-осон тарқалиб кетди. Раҳмон Рўзиев бўлса нари-бериси билан атиги битта ҳайфсан олиб, қутилиб қолди. Буни эшитган асакаликларнинг қўли яна ёқасида: Вой товба, наҳотки, шунча ишларни қилиб қўйган юлғичларнинг ҳомийси битта ҳайфсан билан осонгина қутилиб кетган бўлса-я! Наҳотки, Андижон область матлубот жамияти правлениеси раҳбарлари бундай қинғир-қийшиқ ишларга томошабин бўлиб тураверишса?!

Анорбой ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

ЛАҲЗАЛАР ҲИСОБИДА

Финляндия пойтахти Хельсинкида биринчи марта ўтказилаётган жаҳон чемпионатида иштирок этган ўзбекистонлик спортчилар муваффақиятли куч синашдилар. 400 метрга тўсиқлар оша югуриш устаси, СССР халқлари Спартакиадасининг чемпиони тошкентлик Александр Харлов бронза медали совриндори бўлганлигини маълум қилган эдик. Уч минг метрга югуриш баҳслари ҳам қизиқарли ўтди. Бунда Европа чемпиони, жаҳон рекордчиси андижонлик Светлана Ўлмасова иштирок этди. У бир маромда, суръатни бўшаштирмай югуришни ўринга қўйган бўлсада, марра яқинида лаҳзалар ҳисобида имконятни бой берди. АҚШ спортчиси М. Деккер 8 минут 34,62 секундли натижа билан муваффақият қозонди. Б. Краус (ГФР) эса маррага 8 минут 35,11 секундда келиб, иккинчи ўринни олди. Совет спортчиси Т. Казанкина ундан бор-йўғи секунднинг 0,02 ҳисобида кечикиб, фахрли учинчи ўринни эгаллади. С. Ўлмасова 8 минут 35,55 секундли натижа билан тўртинчи бўлди.

ВЕЛОПОЙГА:

ФАХРЛИ ЎРИН

Олмаотада группа ва команда пойгаси бўйича ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан келган спортчилар ўзаро баҳслашдилар. 170 километрга ўтказилган группа пойгасида баҳслашган армиячи С. Кривошеев совринли ўринлардан биринчи эгаллади. У 3 соат 49,11 минутли натижа билан ғолиблик супасининг учинчи поғонасига кўтарилди.

ФУТБОЛ:

УЧ ДАЪВОГАР

Биринчи лига коллективлари ўртасида навбатдаги тур ўйинлари бўлиб ўтди: «Шинник» — «Кубань» — 3:2, СКА (Х) — «Звезда» — 2:2, «Қайрат» — «Помир» — 2:0, «Кузбасс» — «Ротор» — 0:1, «Динамо» — «Металлург» — 1:2, «Днепр» — СКА «Карпат» — 0:0, «Искра» — «Даугава» — 2:0, «Текстильшчик» — «Таврия» — 2:0, «Факел» — «Колос» — 2:2, «Локомотив» — «Заря» — 0:0.

Волгограднинг «Ротор» коллективи, Ростов-Дон армиячилари, Олмаотанинг «Қайрат» командаси 35 тадан очко билан фахрли ўринларни эгаллаб туришибди. Жиззахнинг «Звезда» командаси 19 очко билан ўйинлар жадвалининг охиридан тўртинчи ўринда бормоқда.

ЭФИР ТЎЛҚИНЛАРИДА

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

Республика радиоси «Дўстлик байроғи» программасида Тошкентнинг 2000 йиллигига бағишлаб иттифоқдош республикалар ва қардош социалистик мамлакатлар радиофестивалини ўтказмоқда. Бугунгача Венгрия, Болгария журналистлари, Қозоғистон, Озарбайжон, Туркманистон, тожикистонлик ҳамкасблар тайёрлаган ранг-баранг радиокомпозициялар эшиттирилди. Уларда ёзувчилар, олимлар, санъаткорлар, ишлаб чиқариш илғорлари Тошкент ҳақида дил сўзларини айтдилар, ўз ҳаётларининг Тошкент билан боғлиқ бўлган дамларини мароқ билан эсладилар.

Тошкент тинчлик шаҳридир. Чили Компартиясининг Бош секретари Луис Корвалан, Уругвай Компартияси Бош секретари Родней Арисмендининг шу мавзудаги чиқишлари ҳам тингловчиларга манзур бўлди. Венгриянинг бир гуруҳ уруш ва меҳнат ветеранлари венгер революционерлари биринчи жаҳон уруши даврида Туркистонга келиб, ўзбек революционерлари сафига қўшилганлиги, иккинчи жаҳон урушида эса ўзбек жангчилари (улар орасида тошкентликлар ҳам бор эди) Венгрия шаҳар ва қишлоқларини немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда рус оғалари билан бир сафда туриб қатнашганликлари ҳақида тўлқинланиб ҳикоя қилишди.

Радиофестиваль программасидан ўрин олган овозли ҳужжатларда Тошкент ижтимоий ва маданий ҳаётига оид, шаҳар меҳнаткашлари билан Иттифоқимиз турли чеккаларидаги корхоналар коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақа мадҳ этилади. СССР халқ артисти Роза Багланова Тошкентда ўқигани, унга Тамарахоним, Гавҳар Раҳимовалар устозлик қилишганини миннатдорчилик билан эслайди.

Пойтахтимиз Тошкентнинг 2000 йиллик тўйи муносабати билан шаҳарнинг улкан солномаси яратиляпти. Бу ишга республика матбуоти ва бошқа оммавий ахборот воситалари қатори Ўзбекистон радиоси ҳам муносиб улуш қўшмоқда. Тошкент тарихи, ижтимоий ва сиёсий ҳаёти, одамлари, табиатига оид жуда кўп материаллар кун сайин эфир орқали таралмоқда. «Тошкент ва тошкентликлар», «Тошкент — дўстлик шаҳри», «Тошкент — менинг тақдиримда» каби туркум эшиттиришлар қаторига юқоридаги эшиттириш қўшилганлиги айни муддаодир.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги С. Айний номли Самарқанд давлат педагогика институтининг ректори Ғ. И. Икромовга онаси

Асолат УМУРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти дирекцияси, партия ва жамоат ташкилотлари лаборатория мудири, химия фанлари кандидати, профессор А. Ғ. Ғаниевга отаси

Ғани МАНСУРХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти коллективи Моддий-техника таъминотини режалаштириш ва экономика кафедрасининг доценти Д. М. Муҳиддиновга отаси

Мутал МУҲИДДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

14 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Будильник. 10.10 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.55 — Тонги почта. 12.25 — Совет тупроғидаги учрашувлар. 12.40 — Қишлоқ янгиликлари. 13.40 — Музикали киоск. 14.10 — Бувисининг набираси. Бадиий фильм. 15.30 — Саёҳатчилар клуби. 16.30 — Енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати. 17.15 — Бугун — Қурувчилар куни. 17.45 — Хатларингиз асосида. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Мультфильмлар. 19.50 — Ўлик жонлар. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Уч карта. 23.20 — Футбол шарҳи. 23.50 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — Мультфильм. 10.10 — Концерт. 10.45 — Енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати. 11.30 — Ҳайвонот оламида. 12.30 — Кинопанорама. 14.00 — Юрак операцияси. Спектакль. 15.40 — Спидвей бўйича жаҳон чемпионати. 16.05 — Илк қувончлар. Бадиий фильм. 7-серия. 17.30 — Ерда, самода ва денгизда. 18.00 — Ғолиблар. Фронтдош дўстлар клуби. Курск жанги қатнашчиларининг учрашуви. 19.30 — Концерт. 20.00 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 21.15 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қўшнилар. Бадиий фильм. 23.10 — Ҳужжатли фильм. 23.20 — Р. Вагнер. Тристан ва Изольда.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 Баҳс. 11.15 — Бирга бўлсак ҳаммамиз. 11.45 — Тўйлар — муборак. Бадиий фильм. 12.50 — Ўқитувчилар, Сизлар учун. 13.20 — Концерт. 14.05 — Реклама. 18.30 — Қўғирчоқ фильм. 18.40 — Болалар учун концерт. 19.10 — Бугун — Қурувчилар куни. 19.45 — Телеминиатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Кўпик. Кинокомедия.

9.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

15 АВГУСТ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.25 — Қўшнилар. Бадиий фильм. 11.30 — Концерт. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — 80-йиллар коммунистлари. 16.35 — Корея бўйлаб. 16.55 — М. Шолохов. Инсон тақдири. 17.40 — Изланиш. 17.55 — Ўсмирлар ижоди. 18.25 — Онамларнинг мактаби. 18.55 — Мультфильм. 19.10 — Радость. 19.35 — Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат. 20.05 — Концерт. 20.30 — Ҳиндистоннинг мустақиллиги кунига. 21.30 — Время. 22.05 — Енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати. 23.25 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 15 август куни Марказий Телевидениенинг Умумиттифоқ программасида 9.00 дан 18.30 гача профилактика. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Бригаданинг туғилиши. 19.00 — Сиз яратган боғ. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Дўстларимиз чеҳраси. 21.30 — Время. 22.05 — Ўн бир умид. Бадиий фильм. 23.40 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-I. 18.00 — Қувноқ пионер ёзи. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Тошкентнинг 2000 йиллигига. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Партия турмуши. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап? 22.20 — Тошкент — нон шаҳри. Бадиий фильм. 24.00 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Телефильм. 18.40 — Болалар учун фильм. 19.45 — Врач маслаҳати. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ханжар. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

14 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Севги қўшиқлари. 9.15 — Табассум. 11.30 — Лазги ансамбли ижро этади. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Қурувчилар, Сизлар учун. 14.00 — Табаррук замин. 15.40 — Театр микрофон олдида. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Дўстларимиз эстрадаси. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Фан уфқлари. 21.00 — Концерт. 22.30 — Концерт.

15 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Ф. Назаровнинг оркестр куйлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Тошкент ҳақида қўшиқлар. 19.25 — Ўзбекистон пахтакорлари. 20.50 — Корейс халқининг байрами. 21.00 — Инсон. Меҳнат. Поэзия. 21.20 — Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.